735

ELS APATXES DE FRAC

NOVELA ESCÉNICA DE LA VIDA GALANT
AMB 3 ACTES, DIVIDITS EN 6 QUADRES
I UN INTERMEDI PEL·LICOLA PER

"AMICHATIS" (pseud)

(ADAPTACIÓ DELS ANALS DE LA GENT DE VICI DE PARIS)

José ~~Antich~~ Amich
Bert

JOSEP SANTPERE

12

Preu: 50 cèntims

Estrenada al Teatre Nou de Barcelona, la nit del 4 d
Desembre de 1920, per la companyia que dirigeix e
aplaudit primer actor i director JOSEP SANTPERI

Talleres Gráficos, CORTEL, Escudillers, 45. — Barcelona

ELS APATXES DE FRAC

Títols dels quadros

Acte primer

PRÓLEC

ELS TRACTANTS DE CARN DE DONA

QUADRO PRIMER

UNA FESTA EN EL TURO-PARK

Acte segón

QUADRO PRIMER

EL SUCCES DEL RESERVAT GALANT

QUADRO SEGÓN

UNA BODA DE GENTS D'HONOR

Acte tercer

QUADRO PRIMER

ELS APATXES DE FRAC

INTERMEDI DE PEL·LICOLA

EPÍLEC

PROSTITUIDA!

ACTE PRIMER

QUADRO PRIMER

Personatjes del quadro primer

Albert, Baró de Montseny. .	Sr. Santpere
El Doctor Joan March . . .	» Zanón
Donya Mercedes..	Sra. D. Plá
Manón	» E. Torres
Minyona	Srta. P. Ribas

Una cambra galant, petita. viciosa. Es com un estotx de pecat. Sostre, parets, alfombra, tot és com per a acaronar cossos de dóna. Una cortina tapa el finestral del fons que oculta la prosa del carrer d'Aribau. Les llums són amagades per sedes japoneses. Un piano dorm sota el mantell de sedes i joguines. Als coixins d'una chaise-longe galant, dorm una dóna. Va vestida de «pierrette». La seva careta és a terra. En una taula entre flors mortes, unes ampolles buides, Apoiat al piano, dorm l'Albert. L'acció es suposa després d'una agitada nit de ball de disfresses. Al carrer una estudiantina passa deixant sentir la alegria del seu cant de Carnaval. Un rellotje deixa caure les campanades de les vuit. Es un rellotje de les Sevres, petit, digne de la cambra de pecat, A poc entra en escena «Donya» Mercedes, reina absoluta de tot aquest camp de batalla.

Mercedes. Comencem la feina... *(Obre la cortina del fons. Entra la claror del dia.)* Albert!... Albert!...

Albert. Endevant!...

Mercedes. Fill meu... Desperta...

Albert. *(Després de badallar.)* Bon dia!...

Mercedes. Ja estás bé?

Albert. La migranya de cada dematí...

Mercedes. La migranya... y la batalla de ahir vespre!...

Albert. Batallas com aquesta rai!...

Mercedes. Ja tens preparada la dutxa, el bany i la roba...

Albert. Molt bé!... *(Mirant a la que dorm.)* Es bufona!...

Mercedes. Psh!...

Albert. Farà carrera... Es massa sentimental, peró farà carrera...

Mercedes. Ja has trigat, ja! Me la vas prometre fà temps.

Albert. Mercedes! Una dóna no es casa com un gós... Aquèsta de poc que no es ella la que m'anxampa an a mi!

Mercedes. Ves, ves, fulero!

Albert. De debó! Té no sé què...

Mercedes. Veiàm si ara m'esguerraràs el marro volent-la per tú sol!

Albert.	No, noia, no! Aquí la tens... Va per tú ara. Desprès passarem contes... Jo no més vui les primicies y prou...
Mercedes.	Escolta, escolta... estàs ben segur de que no té família?
Albert.	Orfa!
Mercedes.	Ni germans, ni...
Albert.	Ni "primos"!
Mercedes.	D'aixó ja en tindrà si ella vol... Cóm dius que es deia?
Albert.	Pepita.
Mercedes.	Pepita?... Li mudarem el nòm! perque de Pepitas ja n'hi han tres a casa...
Albert.	Despèrtala, que ja fa tres hores que dorm... Jo vaig a la dutxa... Veiàm si la entavanas i em fas quedar bé a mí... A revèure, mamà Mercedes... Ja ho veus si soc bó... Aquí tens altra filla...
	(L'Albert fa mutis per una porta lateral.)
Mercedes.	Veiàm cóm se pendrà el debut... Pepita... Pepita!... Sí que la té forta!... Pepita!...
Manón.	Eh?... Ja em llevo!...
Mercedes.	Pepita!... Despertis, fassi el favor...
Manón.	Ah!... Quí és vostè?... Què fa aquí?
Mercedes.	Dispènsi, senyoreta!... Encara està dormida!...
Manón.	Peró, aont soc?
Mercedes.	A casa meva... Una casa honrada y digna...
Manón.	I ell?... Aont és ell?... el meu promès?
Mercedes.	Ah, vaja!... Anava amb un home!
Manón.	Sí... el meu promès, ont és?... Tinc de trovar-lo...
Mercedes.	Calmis, calmis... No sé de quí parla!...
Manón.	Ha fugit!... Covart!... No té valor per veurem desprès de enganyada!
Mercedes.	Vaja, no plori!... No plori. Desprès de tot, lo que li passa és millor per vostè!... No plori!... Diu que anava amb un jove?... Que la ha deixada!... Millor!... Prova de que no la estimava gaire. Tot té remei en aquest món...
Manón.	Aixó no... Jo vui fugir... dèixim sortir dé casa!
Mercedes.	Fugir?... Surtir de casa?... I aont vol anar!
Manón.	Al taller!... Vui treballar, guanyar-me la vida!
Mercedes.	Guanyar-se la vida!... Pobre petita!
Manón.	Per què em mira aixís?... Què vol dir?... Me fa por i fàstic... Quí és vostè?
Mercedes.	Jo?... La Providència!
Manón.	Vostè?
Mercedes.	Pobre de tú i pobre de totes les dónes que es troven en el teu cas si jo no visqués. Si no existís, tindríen que inventar-me!
Manón.	Vostè és tan canalla com ell... Marejada, sense sentits, me

va dur aquí per abusar de mí! Vostè el protegeix. Ho entenc tot!... Vostè és una mala dóna!

Mercedes. Molt bé! Soc una mala dóna. Estàs a casa de una dóna perduda. Ja ho sabs. Pots fer lo que vulguis. Digas. Què vols fer ara? Vols anar així de Carnaval pel carrer, si avui ja és dimecres de Cendra?

(La Manón plóra.)

Ja dubtas. Si ja ni sabs lo que dir! Que no ho veus que en els teus ulls hi llegeixo la teva planeta?

Manón. Jo soc honrada!

Mercedes. Ahir!

Manón. Eh?

Mercedes. Ahir tenias temps de decidir-te; avui, no. Ahir tenias un xicot que t'estimava; avui...

Manón. El canalla!

Mercedes. Calma. Ja el calificaràs més tart. Encare no se sab ben bé si l'home que perd a una dóna li fa un favor o la fa desgraciada. Ahir tú tenias un xicot que t'estimava. Era un xicot enveja de totes les noies de la teva botiga. Una, un dia, et va dir que era Conde o Marquès. Li tenias por, peró l'estimaves... I més que estimar-lo, t'acaronava la ilusió de ésser rica, de viurer bé... Ja que anavas en camí de perdret, volíes perdret en cotxe...

Manón. Peró, jo l'estimava...

Mercedes. I ell també... I per xó, per estimar-vos tant, anit vareu anar al ball del Liceu... Després, ja se sab, xampany, cotxe, un petó que no acaba mai... i cap a casa de la mamà Mercedes a plorar una mica.

Manón. *(Plorant.)* Ai, mare meva!... Mare meva!...

Mercedes. *(Amb canvi de tó.)* Escolta, que tens mare tú?

Manón. Vostè es creu que si jo tingués mare fora aquí?

Mercedes. No t'estarrufis! Devegades les mares s'esperen a la porta que baixi la filla.

Manón. Perduda per sempre! Desgraciada per sempre!

Mercedes. Vols dir?... Veiàm, veiàm... Pensat-hi bé. Si casi se pot dir que has tret la rifa. Què feias fins are? Aixecar-te dematí; anar al magatzem mig dormida, sofrir els pecics dels dependents, els petons dels encarregats i llegir, per tot consol, d'amagat, "La Novela Corta"... aquí, si vols, pots fer nit i dia lo que vulguis. Tindràs els novios que vulguis, els trajos que vulguis... i et llevaràs a l'hora que vulguis... A què podias arrivar tú? a casar-te amb un dependent? a carregar-te de fills?... aquí tindràs lo mateix que de casada; peró sense fills, que és vianda prohibida!

Manón. Pobre de mí!

Mercedes. Tart o d'hora hauríes fet el mateix fi. Pensa que moltes que es casan venen a cercar el pà de cada dia...
Manón. Quina vergonya!... Quin fàstic!...
Mercedes. Ja t'acostumaràs...
Manón. Mai... mai...!
Mercedes. Vina... vina... Anem a fer nona... Veuràs quina sorpresa... Te desvetllarà el teu promés amb un petó... Ja t'en trovaré un al teu gust!
Manón. El meu promès!... I és això l'amor?
Mercedes. Sí, noia, sí! Això es l'amor, l'ofici de l'amor que no és tant fàcil com a tú et sembla... Anem... Anem!...
(Fan mutis. A poc entra l'Albert amb pijama.)
Albert. Ja no hi és!... Un altre... La... Pepita... Sí, aquesta es deia Pepita... No estava malament...
(Cull una flor que era a la "chaisse-longue". La olora. Després la desfulla. Entra la minyona.)
Minyona. Senyoret Albert... Un senyor vol parlar amb vostè.
Albert. Quí es?
Minyona. El Dr. March.
Albert. Tant aviat?... Que passi!
(Entra en Joan March. Ve agitat, nerviós.)
Albert. Què tens?
Doctor. Lo terrible, lo fatal, lo... que no hi és la mestressa?
Albert. Què tens, amic, doctor?... Què et passa?
Doctor. Lo previst. Lo que tenia de vènir. Una quiebra del nostre negoci.
Albert. Què vols dir?
(Entra la senyora Mercedes.)
Mercedes. Què vols tant dematí?
Doctor. Que la policia és a la clínica!
Merc.-Alb. Eh?
Doctor. Sí. La policia!
Mercedes. Però, què vol a casa teva?
Doctor. Una desgràcia!
Albert. Parla... Digas...
Doctor. Una noia morta!
Merc.-Alb. Eh?
Albert. Però, cóm ha anat això?
Mercedes. Explicat...
Doctor. Oh, per vosaltres anava molt bé. No més miraveu els llibres de les operacions i els saldos a favor. Però aquest ha estat un saldo en contra...
Mercedes. Però, quina noia és aquesta? No és pas la Lluisa?
Doctor. No.
Mercedes. Aixís jo no te la vaig enviar!

Doctor. Varen dir-me que sí, que erau vos qui me la recomanava...

Mercedes. Cóm se diu?

Doctor. Ni ho sé! Una, no sé quina; va arrivar ahir vespre de part de un arcalde de poble. No va poguer dir rès més. L'arcalde la tenia de minyona a casa seva, va passar lo que sempre passa i volíen ocultar el pecat fet... Tot seguit vaig fer la operació i...

Merc.-Alb. Què?

Doctor. Ha mort aquesta matinada!

Albert. Quin entrebanc!

Mercedes. Tant bé com anava tot fins are!

Albert. Què podem fer?

Doctor. Primerament sortir del compromís. Aquest arcalde tenia enemics polítics que s'han llensat sobre meu. Per derrocar a l'arcalde em deshonraràn a mí... Vindràn els metges legals i esbrinaràn la veritat. M'expulsaràn del Col-legi de Metges...

Mercedes. Menteix!... Digas que la noia ha mort de altre cosa. De algo te té de servir el ser metge.

Doctor. Això és fàcil de dir... Peró esbrinaràn la veritat! Regiraràn els llibres de la clínica, veuràn que el negoci és de tots tres, llegiràn el teu nom i el seu...

Mercedes. Doncs, què tenim de fer?

Doctor. Pagar!

Mercedes. A quí?

Doctor. A tots. A uns perqué callin. A altres perqué anuncíin la nostra casa com a clínica model.

Mercedes. Oh, pagar, pagar...

Doctor. El negoci dona per tot, mamà Mercedes!

Mercedes. Sí... Peró pensa que s'apujan totes les subsistencies i no més la carn de dóna va al mateix preu de avans de la guerra...

Doctor. No hi hà més remei...

Albert. Tots som en el perill...

Mercedes. I és molt lo que necessitas?

Doctor. Per fer callar a tothom... Deu mil pessetes!

Mercedes. Deu mil pessetes!... Si per molt que treballi una dóna, no guanya això en tota sa vida!

Doctor. Se té de pagar!

Mercedes. Tú, Albert, que tens diners?

Albert. Jo?... Si volia que em donesis avui mateix lo convingut per la nova filla.

Mercedes. La nova filla! Me sembla que en treurem poc de aquesta. T'estima massa.

Albert. A mí?

Mercedes. A tú!

Albert. Es una sentimental.

Mercedes. La farem tanguista!
Doctor. Anem a lo important...
Mercedes. Bé. Cuánt se té de pagar?
Doctor. Avui mateix... Ara mateix. Lo millor és aturar el fet avans de que el escàndol comensi.
Mercedes. Nois, quina matinada... Totes fossin com avui, valdria la pena de fer-se dóna de bé!

(Fa mutis la senyora Mercedes. El doctor March fa un gesto de satisfacció.)

Doctor. Ja está!
Albert. Què dius?
Doctor. Que ja està!
Albert. El què?
Doctor. El gran negoci!
Albert. Quin negoci?
Doctor. Que no hi ha dóna, ni operació, ni rès. Que ahir vespre, al 30 i 40, vaig perdrer i necessitava diners...
Albert. Home!...
Doctor. Cinc mil per tú i cinc mil per mí. Nosaltres no tenim de enganyar-nos.
Albert. Te felicito. Peró, noi, m'has fet passar una estoneta!!!
Doctor. No ho tenen de arreconar tot les arcabotes.

(Torna la senyora Mercedes amb un sobre plé de bitllets.)

Mercedes. Nois, això no pot seguir; amb altre negoci com aquest, plego.
Doctor. Vostè rai que aquest sempre li dú vianda nova per anar passant.
Mercedes. Té. I que no es repeteixi... Sobre tot cuideu a les dos meves, que són el mateix estat.
Doctor. Van bé. Abans de una setmana ja podràn veurer xampany i les tindreu com noves. Aquest istiu fareu el gran negoci amb les noves verges.
Mercedes. Ai! No em puc acabar d'empassar aquest susto. M'agafat un no sé què a la gola...
Albert. Fem la copa.
Doctor. Això és. Wisky. No hi hà rès tant bó pels sustos!

(La senyora Mercedes treu una botella de Wisky, sifó, etz. Serveix.)

Mercedes. Albert!... Això es té de acabar. Tenim de parlar seriament.
Albert. Seriament?
Doctor. *(Apart.)* Veiàm si sospita algo aquesta?
Mercedes. Albert. Jo t'estimo com una mare. Jo vaig ser la querida del teu pare i sempre t'he tingut com un fill.
Albert. Quina mamà!
Mercedes. Més de una vegada penso lo que ets, l'hereu del Baró de Montseny, i sento vergonya per tú.
Albert. Què vol que fassi? El papa va tenir el bon gust de no dei-

xar-me fàbriques per mantenir el llustre del meu títol. Jo tinc de fer lo que pugui.

Mercedes. Noi. Tú necessitas reposarte. Deixa aquesta vida. Tú no tens altre remei que casar-te.

Albert. Es bona aquesta!

Doctor. La mamà Mercedes te vol protegir.

Mercedes. Si dic això és perque l'estimo. Que no està bé que un home emparentat amb marquesos i condes fassi aquesta vida. Avui mateix si no és per mí, va a presiri...

Doctor. Mamà Mercedes, la costum de fer de mare li dona enteniment. Té raó!

Mercedes. Es clar que la tinc!

Albert. Casar-me jo? Lligar-me jo?... Mai!

Mercedes. Si el casament et donaria ales.

Albert. Ales?

Mercedes. Pessetes!

Albert. I quí vol que es casi amb mí? Quin ric de Barcelona donarà la seva filla, i els seus cavals, que és lo principal, a un home com jo? Si tothom coneix el meu ofici. Estic massa rebregat.

Mercedes. Tothom sab el teu ofici, peró tothom vol oblidar-ho... per dignitat de la classe. Tots esperen que et casis, que et reposis. El casament és una cosa que dona serietat a les persones. Are tots saben que ets un Don Juan Tenorio...

Albert. Atrofinat!...

Mercedes. Càsat amb una de la teva altura i seràs un honrat pare de família.

Albert. Em tindria de casar amb un noble del honor averiat. Una pubilla de aquelles que ja han fugit dos vegades amb el seu chófer. Mai! Mai!...

Mercedes. Cerca una dóna que sía digna de tú, sense ésser noble. Es paga molt això de posar un títol a un apellido... Una artista, una celebritat...

Albert. La Tórtola València!

Mercedes. No... Cerca una artista millonària... La Mari-Reina, per exemple!

Albert. *(Sorprès.)* La Mari-Reina!

Mercedes. Sí, home, sí. Aquesta cel-lebritat catalana que ara debutarà al Liceo.

Albert. La Mari-Reina! Potser és la meva planeta. La vaig conéixer a París. No més un moment, peró em va despreciar... Jo la vaig batejar: "La Copa de Xampany"... Com el xampany té l'ànima que ubriaga, és dolça, enigmàtica...

Doctor. Veiàm si estàs enamorat! Fora un matrimoni per amor!

Albert. Peró, és millonària!... Qui sab d'aont venen aquests millons?

Mercedes. Escrúpuls en aquesta hora?

Doctor. *(Amb misteri.)* Endemés, que la seva fortuna no li ve de cap pecat.

Alb.-Merc. Eh?

Doctor. La Mari-Reina, la gran tiple catalana, té la seva fortuna per herència.

Albert. Per herència?

Doctor. Aquesta vegada les histories que diu la gent murmuradora, són veritat. Fixeu-se. Les grans artistes mai tenen ni pare ni mare. El poble sempre amic de la novela, diu que són filles de reis, de prínceps, de millonaris... I aquesta vegada la llegenda és veritat.

Albert. Digues...

Doctor. La Mari-Reina és la filla del banquer Estruch.

Albert. De l'Estruch?... De aquell vell repugnant que li deien "el pare de tots els fills dels masovers"?

Doctor. El mateix... l'any passat, quan a l'estranger va morir el banquer Estruch, tots varen creurer que la seva fortuna era per a institucions piadoses... Doncs bé, la seva fortuna va ser per la Mari-Reina.

Mercedes. Es tota una novela!

Doctor. Fa disset anys, a Caldas passava l'istiu el banquer Estruch. Entre la colónia era la reina per sa bellesa una jove, la Mariagna, lá filla dels Marquesos de Igualada... L'Estruch vell, poderós, comprant criats i confidents, va fer seva a la Mariagna... el final de aquests amors van ser una visita a la clínica del meu mestre, on va nàixer el fill del pecat... Els Marquesos de Igualada van anar a París a oblidar la vergonya... La filla del pecat, protegida pels seus, ha arrivat a ser la Mari-Reina...

Mercedes. Es tot un registre civil.

Doctor. Els que vivim dels pecats dels altres no podem oblidar ni un detall de lo que ens rodeija. Som els burots de la virtut.

Albert. Peró, la mare de la Mari-Reina, es va casar?...

Doctor. L'any passat a París, coneixent la mort del seu deshonrador, va pendrer el nom del coronel Morel, un dels militars més distingits de França durant la guerra...

Mercedes. Una novela!

Albert. Una vida!

Doctor. Noi, la Mari-Reina serà teva...

Mercedes. Pensa-t'hi...

Doctor. No es sols això; tot bé en el nostre auxili... La Marquesa de Igualada serà aviat a Barcelona.

Albert. Eh?

Doctor. Llegiu: *(Treu un diri i llegeix)*: "Noves de societat. A la propera primavera les festes mondanes tindràn gran relleu a Barcelona. Al Turó-Park se prepara un festival en honor

de la Creu Roja de França, que es veurà honrat per la presència del coronel Morel en nom del Govern francès. En dit festival cantarà cançons de la terra la Mari-Reina, l'ànima de la cançó catalana..."

Mercedes. Fill meu, seràs millonari!

Doctor. I tiple consorte!

Mercedes. Podràs viurer tranquil. *(Entra la minyona.)*

Minyona. Senyora... Aquesta noia d'avui no para de plorar... Diu que es vol matar...

Mercedes. Ja hi vaig!... Ves. *(Fa mutis la minyona.)* Vina tú també. Esperant la boda ja està bé que et distreguis una mica. Vaig a preparar-te el terreno. *(Mutis de la senyora Mercedes.)*

Albert. Vaig... I tú dónam les cinc mil!... No es presenta malament el dia... Mentres tú ressucitas un malalt, jo faré feliça a una desgraciada. Som dos bones persones!

TELO

FI DEL QUADRO PRIMER

QUADRO SEGON

Personatjes del quadro segón

Albert (Baró de Montseny) .	Sr.	Santpere
El Doctor Joan Marc. . .	»	Zanón
El Coronel Morél . . .	»	Cinca
L'Empresari.	»	Bañeras
D. Josep.	»	Arteaga
El Bohemi	»	Alfonso
Regidor.	»	Capdevila
Mister Wert.	»	Oya
Niño bien 1.º	»	Giner
Niño bien 2.º	»	Sánchez
Mary-Reina.	Srta.	Valero (J.
Manón	»	Torres(E.
Sra. Morél.	Sra.	Zaldívar
D.ª Mercedes	»	Plá
Ninón	Srta.	López
Isabel	»	Valero
Nati.	»	Fontdevila
Un Capità, Cambrers, Senyors Senyores.		Gent que no parla

Al aixecar-se el teló, una orquestra deixa sentir una música alegre. En la taula de primer terme esquerra hi ès Don Josep i la seva esposa Isabel. Al fons la Nati i la Rosario. En altra hi ha taula Donya Mercedes, Ninón i Rosita amb Mister Wert. Per la escena el Bohemi i els «Niños bien» primer i segón.

Niño 1.º No vol venir als caballitos?

Bohemi. A veure "cama"? No soc tan mico!

Niño 2.º Home...

Bohemi. Les coses clares.

Niño 1.º Per això no farà carrera. Les veritats no agraden a ningú.

Niño 2.º Doncs jo si vingués al Turó-Park i no anés als caballitos me faria el efecte de no haver sortit de casa.

Bohemi. Que hi pujen les germanes de aquest als caballitos?

Niño 1.º Per què ho diu?

Bohemi. Perque els corridos, de les germanes dels amics, ne fan querides.

Niñ. 1.º-2.º Home!

Bohemi. Ja són "caalveres" vostès! Venen a una festa benèfica al Turó, i lo únic que pensan és en veurer mitjas de seda.

Niño 1.º Vostè dirà si tenim de fer caritat gratis!

Niño 2.º Que vé o no vé? *(Els "Niños bien" fan mutis.)*

Bohemi. Vagin fent... Apa, a fer broma una mica i aixís no els doldrà tan la butxaca al treure uns rals per la beneficència. *(Cap a la taula de la Nati.)*

Nati. Qué dius are?

Bohemi. Que no estèu de pesca aquí?

Nati. I tú?

Bohemi. Jo? Com no pesqui un refredat! Encara no he trovat a ningú que parli malament de mí!

Nati. Sèu que ja et diré jo que ets un poca solta, si aixó t'agrada! *(El Bohemi sèu a la taula de la Nati.)*

M. Wert. Mi desirlo siempre en el Banco. Mi querer casar siempre muquer que me gustar. Y esta muquer ser usté.

Ninón. Què diu aquest?

M. Wert. Mi no tener más que una palabra. Mi haberlas visto subir aquí automóvil y mi sentir enamoramienta amorosa.

Mercedes. Noia, al tanto que aixó va de sèrio.

Ninón. Vol dir? De vegades els anglesos són com els teixits; també són de Sabadell.

M. Wert. Mi no entender...

Mercedes. Verá, Mister...

M. Wert. Wert...

Mercedes. Mister Wert... las niñas son dos, sabe, y no saben cuál debe enamorarse de usted.

M. Wert. Mi querer la morena, pasión, fuego, toreadora, Hispania...

Mercedes. Es la Ninón... Ya tiene gusto, ya... Se ve que es hombre de pupila.

Ninón. No s'emboliqui, *mamá.*

Rosita. Per què no es fixaba amb mí aquest?

M. Wert. Mi querer...

Mercedes. Oh, querer... querer... El caso es que la niña está comprometida... tiene "bolo"...

Ninón-Ros. Mamá!...

M. Wert. Mi no entender...

Ninón. Més val aixís...

Mercedes. Está comprometida con otro extranjero, más extranjero que usted; uno que tiene muchas tierras en la Habana, de muy lejos, de muy...

M. Wert. No importar, mi tener más que muy, mi ser serio, formal, inglés de London... mi... *(Manón, que no és altra que la Pepita del quadro primer, entra en escèna elegantment vestida. Mira cercant l'Albert.)*

Mercedes. Aquí tenim a la boija... Rosita, vés que no ens desfassi el negoci... *(A l'anglès.)* No haga caso... Es una prima de las niñas.

Manón. *(A la Rosita, que va al seu costat.)* No l'has vist?

Rosita. No, dóna... crec que no és a Barcelona...

Manón. Fa tres dies que no ve al Palas...
Rosita. Peró, tant l'estimas an aquest home?... Noia, no t'entenc. Jo, al meu primer el vaig oblidar al llevar-me.
Manón. No sé si l'estimo o l'odio; el mataría i donaria la meva vida per ell. No vui estimar-lo i l'obeieixo com una gossa. He vingut darrera de ell i m'entornaria si li fes nosa...
Rosita. Manón, l'Albert no fa per tú, creu-me... Déixal, oblídal... Un dia o altre es casarà i no sabràs més de ell. Els homes de sa classe són aixís. Tenen una edat de calaveres, de poca vergonyas; si tú vols, peró al casar-se es netejan de tot pecat. Mira: el que are és arcalde, va ser el primer de aquélla. I el teu, el teu, pot arrivar a ministre.
Manón. Sempre l'estimaré, sempre...
Rosita. Peró calmat, sèu!
Manón. No... no... anem... Acompanyam... El buscaré per tots els recons...
Rosita. Em sembla que si no et surt a una rifa... Te dic que no és aquí... *(A la mamà Mercedes.)* Mamà, ens en anem fins a la Tómbola. Veiàm si trova un Cupido...
Mercedes. *(A l'anglès.)* Es una infelissa!...
Bohemi. Tú, Manón, si l'has perdut blau, búscal vermell... I lo millor és que t'en encarreguis un nou de trinca.
D. Josep. *(A la seva senyora. Dú la solapa plena de banderetes.)* Ja t'he dit que fariem el ridícol. No ens coneix ningú aquí dalt. A Barcelona àixó de les festes benèfiques no té èxit. Hem fet el "primo". Ja hem donat deu duros de banderetes i no ho sabràn ni els vehins.
Isabel. Peró, Josep. Si portas la solapa plena de banderes!
D. Josep. Peró no tenen preu. I lo mateix se poden creurer que he donat deu cèntims que un duro. Ves qui vols que pugi a una festa en honor de un coronel francès i a benefici de la Creu Roja francesa? Aquí no més se protegeix a la creu roja de cada barri... Si en aquesta festa no arriba a cantar la Mari-Rein, no vé ningú.
Isabel. No siguis ridícol. Ja vindrà la "gente bien".
D. Josep. Peró ja porto deu duros enderrerits!
Isabel. Sempre seràs de fóra. Tú tens la culpa per venir massa aviat!
D. Josep. Ja que pago, ho vui veurer tot!
M. Wert. *(A donya Mercedes.)* A mi gosterme mucho la señorita.
Bohemi. *(Al cambrer.)* A mí m'agraden molt els bistechs.
(Entra el Baró Albert de Montseny.)
D. Josep. Ja tenim un de la colla... El viscompte Albert.
Isabel. No diguis viscompte. Semblas un criat.
Bohemi. El Don Juan de la Rambla...

Albert. *(Saludant a D. Josep i a Isabel.)* Sent una festa del gran món, vostès no podian fer falta.

D. Josep. Com que ella és tan aliada.

Isabel. I tú un liós!

Albert. No es barallin per les preferèncias! *(Al donar la mà a Isabel li dona una tarjeta, que ella amaga tot seguit.)*

Bohemi. Bona nit, Albert!

Albert. Hola, Bohemi!...

Bohemi. Que ja ve a esvalotar el galliner?

Albert. Infelís de mí!

Mercedes. *(Per l'Albert.)* Vaja, ja el tenim aquí!

Albert. Amic Bohemi, jo més que per altre cosa, vinc atret per la veu de una artista!

Bohemi. La Mari-Reina?

Isabel. Diuen que ho fa tan bé!

D. Josep. Si fins sembla extrangera!

Bohemi. La nostra il-lustre compatriota!

D. Josep. Ja ho veus si es estrany. Es cèlebre i va nèixer a Berga, vora las minas de carbó. Qui ho diria?

Bohemi. I vostè, ont va nèixer?

D. Josep. Servidor al despatx. La mare era molt feinera i no es movia mai del costat de la caixa.

Bohemi. Que era portera?

D. Josep. Era... i perdoni, jove, que no estic presentat.

Bohemi. No he tingut aquest disgust...

Albert. No es molesti; és un bohemi!...

D. Josep. Bohemi? Ja! Un de aquells que fan ballar l'ós pel carrer.

Bohemi. Es un acaparador. Té mig milló de ous a una càmara frigorífica i és un covart que no val la pena de un insult.

Nati. Anem, Bohemi?...

Bohemi. Sí, sí... Es lo millor. Que aviat seràn aquí les autoritats, un remat de condes i nobles tronats i sense tronar i em rodaria el cap. Anem a pendre oxígen, qhe és lo únic que resta per acaparar. Bona nit, Don Juan. *(Apart a l'Albert.)* I si pot ser, pósili banyes an aquest imbècil! *(Fa mutis amb la Nati i la Rosita.)*

D. Josep. Ja et deia jo que haviem fet malament de pujar aquí dalt! Entra tothom! Això no és lo mateix que l'abono del Liceo!

Isabel. Però, calla, Josep... Vostè deia que la Mari-Reina...

Albert. Es una novela feta artista.

D. Josep. Fins diuen que és virtuosa.

Isabel. Es cert?

Albert. Jo no soc el gos guardador de la seva virtut... Però més de un amic ha deixat sa fortuna darrera de ella i no ha obtingut el més petit favor...

Isabel. Crec que vostè la va batejar?

D. Josep. "La Copa de Xampany"... El motiu li ha quedat per sempre. "La Copa de Xampany"... Fa somniar, és alegre, se endintsa a l'ànima...

Isabel. Parla com un enamorat!

Albert. Jo no més estimo a una dóna, senyora...

D. Josep. Ahir, al despatx, un tenedor de llibres apostava el seu sóu dient que era verge!

Isabel. No diguis ximpleries!

D. Josep. Lo que deia jo; ves qui ho prova, oi?

Albert. Amic meu, devant de la seva senyora no sé què respondrer.

D. Josep. La meva senyora!... Si avui totes les casades ja han vist de verdes i de madures... L'altre dia a la visita de casa, una senyora donava targetes de un metge adoba verges... Ja et dic jo!...

Albert. Avui el bisturí de un metge lo mateix treu un tumor que el dó de ser mare.

(Pel fons entra l'Empressari. Parla amb uns criats.)

Empres. Es precís que estigui a punt tota la instalació. De l'hotel han telefonat la sortida de l'auto. Tant bon punt comenci La Marsellesa, doneu tota la llum...

Albert. El gran empressàri!

Empres. Bona nit...

Albert. També és empressari de aquesta festa benèfica? Tindrà una bona entrada!

D. Josep. Jo ja he deixat deu duros!

Empres. Amic Albert... *(En tó de recriminació.)*

Albert. Com que el veig tan atrafegat.

Empres. Es que una festa, per molt benèfica que sia, sempre té la seva part escenogràfica. Els materials del meu gran teatre lo mateix serveixen per adornar un carrer com per fer la "Walquiria".

D. Josep. Vostè sí que té el secret per fer espectacles! Es un pillastre!!

Empres. D. Josep!

D. Josep. Vostè dirà! Al costat de l'escenari posa una sala de joc i l'espectacle que val deu, el dona per cinc! Amb això i unas quantas dónes núas ne té prou... Ja és un bon mano, vostè... Fins crec que és diputat...

Isabel. *(Saludant a unes amigues que figuran ésser fóra d'escena.)* Bona nit!... Es la senyora Mas i la senyora Rocavert... Perdonin un moment; tinc de ficsà la fetxa de la reunió de una Junta benèfica i... *(Fa mutis.)*

D. Josep. Are que no hi és la dóna, aquest senyor ens informarà clarament... Aquesta gran estrella, la Mari-Reina, és una dóna àngel o una dóna dimoni?

Empres. Senyor meu... jo soc l'empressari i rès més...

D. Josep. Potser sí que és una virtut romana, peró desconfio molt de les dones que viuen en un escenari. En aquestes dónes la virtut o la virginitat me fan l'efecte que són de "quità i pon" com el decorat de les obres!

Empres. Doncs la Mari-Reina en el món de l'art no ha tingut ni un aimant conegut.

D. Josep. Que va a missa?

Empres. Això no ho sé. Me llevo tart. Lo que sí puc dir-li és que la seva esposa pot dormir confiada. No és fàcil que la Mari-Reina li prengui el marit.

D. Josep. Qui sap...

Mercedes. Mister...

M. Wert. Wert!

Mercedes. Mister Wert... No se desespere... y no beba tanto, que después se pondrá pelmazo... Devegadas el corazón de las niñas da vuelta... i vaja, vamos a dar una vuelta por el jardín... Subiremos en las montañas rusas y las niñas tirarán pilotas al negro, que les gusta mucho...

M. Wert. Oh, yes! *(Mister Wert paga i donant el braç a la senyora Mercedes fa mutis amb ella, la Ninón i la Rosita.)*

Albert. I vostè no trova extranya aquesta coincidència del viatge del coronel Morel i sa esposa amb la aparició a Barcelona de la estrella catalana?...

Empres. La coronela, la senyora Morel, també és de la terra, endemés, el coronel va nèixer en un poble del Pirineu Catalá... Són tres paisans nostres que han fet vida casi bé de família a París

D. Josep. Vol dir que el coronel no és el capritxo de aquesta virtut.?

Empres. El coronel mira a la Mari-Reina com a filla seva. La coronela la té com una germana...

Albert. Es estrany... molt estrany...

(A lluny se senten La Marsellesa. Visques a França, el remor primer llunyà, s'acosta.)

Empres. Ja son aquí... Vaig a complir el meu deurer...

D. Josep. Anem-hi tots...

Albert. La emoció el fa oblidar de sa esposa... No tingui pressa per lluir les banderetes!

D. Josep. I vosté no estigui neguitós per saludar a la Mari-Reina... Ja la veurà... i ja la tastará... *(Entra la Isabel.)*

Isabel. Ja he vist al hèroe... i a la heroína... Es jove... *(Deixa caurer el bano, Albert el recull. Ella li dona un petit paquet.)* Mercès; sempre tant galant...

(Se senten visques a França. La multitut s'acosta. Entra en escèna el coronel Morel. La senyora Morel, dóna jove i hermosa. El capità, ajudant. Un regidor i tots els personatges de aquest quadro. Tots els fanals s'encenen.)

Sra. Morel.	Sorprendent!
Coronel...	Maravellós!... Maravellós!
Sra. Morel.	Veritablement és una festa a Versalles!... Molt amables els meus paisans...
Regidor.	Coronel... *(Presentant a Albert, que ha saludat al Regidor.)* Permètim la presentació del baró Albert, de la antiga noblesa catalana.
Albert.	Senyor meu... a sa esposa, la marquesa de Montgenís, vaig tenir l'honor de ésser presentat fa anys... Tots dos erem joves... Va ser abans de que els senyors de Montgenís fixessin sa estada a París.
Sra. Morel.	Es cert...
Coronel.	En alt concepte tenia als catalans; peró m'ofegan amb tanta gentilesa.
Regidor.	No fem rès que no es mereixi vostra pàtria.
Coronel.	Si això també ho és la meva pàtria, regidor. Al entrar a Catalunya he sentit ma parla... El mateix cel, el mateix parlar, les mateixes costums, la mateixa honrada menestralia. Si fins la vostra bandera és nostra: ditadas de sang de un pelut que, ferit a França, va deixar caurer la mà a les platges d'or de Catalunya!
Albert.	Poeta i soldat!
Regidor.	Mireu la ciutat... Es hermosa, és un panorama... El treball és sa grandesa, son orgull. De muntanya a mar, de riu a riu, tot és avui engalanat per honorar-vos. Jo, en nom de la ciutat, vos ofereixo l'homenatge amb un visca: Visca França! *(Tots responen.)* I ara, senyors, abans de que la Mari-Reina, la gran artista catalana que vosaltres heu fet triomfar a París, vos regali amb ses cançons, seguint la costum, vos oferim un sopar íntim...
Coronel.	Mil mercès. No sé si aceptar, tractant-se de una festa benèfica
D. Josep.	Presentim, senyor regidor... Soc don Josep de Alberoles, fabricant de cotons, Alberoles i C.ª, filatura del Cardoner...
Regidor.	Més tart... més tart...
D. Josep.	Es que estic plè de banderetes i ho mereixo....
Regidor.	Espereu... La vostra presència, coronel, dòna relleu a la festa. Jo, en nom de l'Ajuntament, vos la ofereixo. El braç, senyora coronela? *(Dona el braç a la senyora Morel.)*
D. Josep.	*(Al coronel.)* Si vol apoiar-se, senyor, aquí té la meva senyora... Josep Alberoles, de les filatures del Cardoner...
Coronel.	Amb molt gust!... Senyora!
	(Altra volta se sent la orquestra que acompanya a tots al fer el mutis. En escèna resta l'Albert, Mister Wert amb la Ninón i el Bohemi.)
Bohemi.	A sopar? Are amb les banderetes farèn palillos. I per xam-

pany beuràn sifón de timol amb àcid fènic. *(A la Ninón.)* Ja has fet cassera?

M. Wert. Ser su pariente?

Ninón. Cà, un de tants!

M. Wert. Un de tants?... Otro regidor?

Bohemi. Això mateix. Un regidor al revés. Un regidor que no menteix, un regidor dels altres, dels que no dona sopars. El meu discurs fora aixís: Miri que és gran Barcelona; aquell jardí és un munt de fems. Alló és l'hostal de la misèria. Aquell passeig no té cloaques. Aquell palau no té fonaments. En aquell barri hi viu el cólera; en aquell, el tifus. Allí és aont va morir oblidat de tots un poeta que es deia Verdaguer. En aquest palau viu un polític que va vendre accions de la república i va fer quiebra. Aquell casal és la Universitat, un edifici que serveix per mantenir uns sabis oficials que es diuen catedràtics i fer juerga i petar vidres els joves de 20 anys que fan de estudiants. Alló blau és el port, que val millons, i les ones quan s'empipan, el fan a micas. Ja ho veu si és gran Barcelona. Aqui viu tot aquell que té força diners i no té conciència; qui té ventre i no té pensament. En aquesta terra passa lo més extraordinari del món. Fa carrera aquell que parla malament de Catalunya.

M. Wert. I vostè de què hacert...

Bohemi. Jo?... Un fill de la nit. Un bohemi, un escriptor que, com que encare no ha nfet gabias de bohemis al Parque, em trova sense pis.

M. Wert. Oh, tener ingenio!

Bohemi. Germà de la gana!

M. Wert. Mi protegerlo. Mi llevarlo a mi Banco y usté enseñarme catalán.

Bohemi. Ja ho veus, en aquesta terra només ens protegeixen els extrangers. Per ell la ciutat tindrà una dóna ben vestida i un poeta. *(Fan mutis M. Wert, Rosita i Bohemi.)*

Albert. *(Llegint el paper que li ha donat la Isabel.)* "Albert: No tinc la cantitat que demanas. Té el meu collaret. Isabel. T'espero avuï mateix." *(Estripa la carta.)* Quina ximple! Sortir de casa sense diners! *(Entra la Manón.)*

Manón. Albert!

Albert. Tú aquí!...

Manón. Albert!... Tres dies sense veuret!

Albert. Per què no ets al Palas?

Manón. No podia viurer sense veuret... Ahir vaig jugar i vaig guanyar molt... Vaig jugar per tú... Tres mil pessetes; les tinc a casa... I tú sense venir... Quina nit, Albert, quina nit...

Albert. Bé, bé... vésten, Manón... vésten...

Manón. No... Albert, no. Tú m'enganyes... Tú esperas a una altre

dóna... Jo sé que no m'estimas... Que em desprècias... Sé que jo tampoc tenia d'estimar-te... peró, pot més el meu cor... No tinc cap rencunia contra teu, no... Seré de tots, peró no em deixis...

Albert. Manón!... Peró, què t'has arrivat a creurer?

Manón. Que ets el meu home... el meu...

Albert. No siguis ridícula!...

Manón. Albert!!

Albert. Calla!... I vésten... Si em veian, quin paper més galdós faria. Un idili amb una tanguista!

Manón. El que mereixes...

Albert. Què dius?

Manón. Que després de enganyar-me me vas vendre, i ara vols viurer de mí, i de les dónes que has venut, que no ets home, que els gue fan això no tenen mare...

Albert. *(Mentres ella parla, baix i interrompent-la.)* Calla! calla... calla! *(Al fi tapant-li l boca i mig ofevant-la.)* Calla!! Faràs que et mati... Vésten... déixam!...

Manón. *(Plorant nerviosament.)* Si es que t'estimo. Faré lo que vulguis. Pégam... Màtam... Peró no t'oblidis de mí... Si jo quan eras el meu promès, ja ho sabia que volias envanyar-me. Totes les amivues ho deian... Peró erats el meu home... T'estimo, t'estimaré sempre... Faré lo que vulguis!

Albert. Vésten...

Manón. No estàs enfadat?...

Albert. Vésten...

(Entra per el fons el doctor March i fa gestos de contrarietat al veure a l'Albert amb la Manón.)

March. Albert!

Albert. Tú...

Doctor. Els amics ens esperen i...

Manón. Sempre amb amics!

Albert. Vésten...

Manón. Vindràs avui?...

Albert. Vindré!... Ves!

Manón. No jugaré per no perdre les de ahir... ai, mira... una taca al frac!... cóm se coneix que no has vingut a casa!...

Albert. Ves...

Manón. Fins aviat. *(Fa mutis.)*

Doctor. Amic Albert, aquesta dóna serà la teva ruina.

Albert. Es una patosa!

Doctor. Una patosa que sempre la tindràs assobre!

Albert. No sé cóm desfer-me'n!

Doctor. Es precís... Fes-la contractar lluny d'Espanya... Es perillosa... *(Se senten aplaudiments. Calla la música.)*

Albert. Ja ha finit de cantar la Mari-Reina. Amb una tarjeta li he

demanat una cita urgent en aquest lloc. Audàcia. Ja està preparada. Amb una mica de fingiment serà teva.
(Entra la Mari-Reina.)

Doctor. Oh, tan amable!

Mari. Mercès per les flors!

Doctor. Tanta pressa... No mereixia aquesta rapidès...

Mari. Vostè deia a la tarjeta que es tracta de algo urgent!... Puc dedicar-li un moment no més. Els amics m'esperan i...

Doctor. Em permetrà una presentació?

Mari. Amb molt gust!

Doctor. Albert de Fontrus, baró de Montseny.

Mari. Vostè! Es vostè!...
(El doctor Mârch fa mutis somrient sense ésser vist.)

Albert. Li faig gràcia.

Mari. Sí... Es a dir... no... Es vostè...

Albert. Un admirador de la Mari-Reina, la més genial, la més hermosa, la més...

Mari. ...el Don Juan de la Rambla... Li agraeixo la presentació, amic doctor. *(Es gira i no el veu.)* Ha fugit... ja! M'ha deixat en les seves urpes!

Albert. Senyoreta!

Mari. Sí. Sé lo que vol dir. Vistè és noble i no és capaç de ofendrem... i jo soc prou per no deixar-me ofendrer!

Albert. Senyoreta...

Mari. Doncs aquí té la "copa de xampany"... Es vostè qui va batejar-me. Aquí té là copa del licor on tots cercan follia, oblid, amor... Ja, ja, ja!!

Albert. De què riu?

Mari. No ho sé. Me fa gràcia. Es una aventura tant extranya. Fit a fit de un Don Juan de ma terra!

Albert. El Don Juan, com diu vostè, de sa terra, que és l'home més desventurat del món. Vol rès més trist que la meva vida? Tenir diners, nom, joventut i no arrivar a lo que un desitja. Perqué si he tingut dónes, han estat desventurades que venen una carícia, una estona de plaer, a canvi de unes monedes. En això se redueix la vida de un home com jo, de un home de món... Peró jo era tan estúpit que fins amb això era felís. Peró es que no coneixia la felicitat. No sabia ont era el paradís, no coneixia...

Mari. A mí!...

Albert. Sí. A vostè. D'ensà que la conec la he seguida a tot arreu en son viatge triomfal: de París a Roma, de Roma a Viena... Mai m'atrevia a acostar-me a vostè. Per mí era un somni, el cel...

Mari. Massa poètic per ser veritat!

Albert. Per això jo esperava aquest moment. Lluny de aquí, la meva

admiració hagués estat l'homenatge de un de tants, de un admirador nou. Vaig fugir del seu costat, me vaig refugiar a la casa pairal per poder oblidar-la; peró el seu nom sempre er en els meus llavis, son recort en mon cor.

Mari. I fins are ha sofert!!

Albert. Vostè mana en mí. Vostè pot fer de un home perdut, un cavaller... No és la aventura lo que em fa parlar amb aquest foc de passió. Jo no desitjo la seva carn per un moment de plaer... Jo m'ofereixo a vostè com esclau... Jo vùi que Mari-Reina la bohemia, Mari-Reina l'aucell rodamón, sía la baronesa de Montseny.

Mari. Albert!...

Albert. Una esperança no més... Una promesa... Voldrà ser meva, la dóna desitjada, voldrà deixar sa carrera la artista triomfadora?...

(Un pausa. Un silenci. Mari-Reina acota el cap. Albert la vol besar ràpidament. Li pren una mà.)

Mari. Què fa?... Altra vegada per parlar de amor li enviaré a la meva cambrera. Es un enamorat de poble! Pocs mèrits té per mí conquerir a una dóna quan té de mostrar-se brutal... Vostè de París no més ha après l'amor de apatxe. Civilitzis una mica, senyor de la "Copa de Xampany". Are per are, no més té a la altura dels seus llavis l'aiguardent!

(La Manón entra en escèna.)

Albert. Els seus desprecis són un incentiu pel meu amor... No hi fa rès que m'insulti, no hi fa rès... Seré el seu criat... Serà meva... *(Li besa la mà brutalment.)*

Manón. Canalla!

Mari. Eh?...

Albert. Tú!... Vésten!!

Manón. Vividó de dónes!

Albert. Vésten...

Mari. Senyor meu...

Manón. Es un canalla, senyora!... Es un apatxe que viu de les dónes que vèn!

Albert. Calla!... Calla!... *(Amenaçador.)*

Manón. Pégam!... Pégam!... Tots aquí! Que vinguin, veuràn al noble baró de Montseny! el vividor de dónes!

Albert. Calla!

(Ha callat la música. Entren en escèna. Tots els personatges del quadro.)

D. Josep. Què és aixó?

Regidor. Què passa?

Coronel. Senyors!

Bohemi. Escènes de família!

D. Josep. D. Josep. Amic Albert!

Sra. Morel. Mari-Reina!

Albert. Calla!!... *(A la Manón, baix.)* Ens veurem aquest vespre.

Manón. Perdó!... Perdó! *(Plora nerviosament.)*

Albert. No és rès, senyors... Una histèrica, una desventurada que té un atac de neurastènia... Un metge la curarà...

Doctor. Perdonin-me... Deixin-me examinar-la...

Albert. Senyoreta Mari-Reina... Vol aceptar el meu bràç?

Mari. Mercès!... Jo em quedo amb ella!...

Albert. Anem a la festa, senyors... Segueixi la festa... La nostra artista vol tenir ocasió de demostrar una vegada més son bon cor...

Sra. Morel. Mari-Reina!

(Tots se giran fent mutis. La música segueix.)

Mari. Deixeu-me aquí!

Manón. *(A Mari-Reina.)* Vagi amb ell... Es un bon home... Pero jo l'estimo... l'estimo amb tota la meva ànima!

(Plora. La Mari-Reina no entén les darreres paraules i resta confosa.)

TELO

FI DEL QUADRO SEGON

ACTE SEGON

QUADRO PRIMER

Personatjes del quadro primer

El Baró Albert	Sr.	Santpere
Bohemi.	»	Alfonso
Juerguista 1.°	»	Giner
Cambrer.	»	Sánchez
Inspector de policía. . .	»	Capdevila
Manón	Srta.	Torres(E.
Ninón	»	López (V.
Juerguista 1.ª	»	Fontdevila

Reservat galant en un «restaurant» barceloní. Escena petita. Parets de vidres. Ssstre de poca altura amb llum elèctrica central. Taula petita. Una otomana. A la escena no es pot bellugar ningú. El cambrer obra la porta del fons, entrant Manóu, Bohemi i Ninón.

Cambrer. Entrin. Aquest reservat està lliure... Vostès diràn què volen pendre.

Bohemi. Assiento!

Cambrer. Ja demanaràn més tart si de cas... *(Mutis.)*

Bohemi. Sí. Més tart ja et demanaré un duro pel cotxe. Ni aquest xiste et fa riurer? *(A la Manón.)* Vaja, noia, ja n'hi ha prou de Dama de las Camelias. No sé què hi trovas en el teu capritxo. Jo crec que això no és amor. Es una malaltia. Fes com la Ninón, amb un tancar d'ulls ne té prou per mudar d'aimant. Tots els homes, fóra de les butxaques, tenim lo mateix. Jo nú, de pel a pel, puc fer-me passar per el marqués de Comillas.

Ninón. Ben cert, noi. Si no hi ha rès com anar a lo pràctic. Ja ho veus, jo mateixa acabo de deixar l'anglès i no faria cap sacrifici anant a fer tamborellas amb aquest.

Bohemi. No fem bromes. Jo no més faig tamborelles amb les que no conec. Vosaltres per un bohemi, sou igual que companys. El ficar-me al llit amb tú, me faria l'efecte que dormia amb el director del meu diari...

Ninón. Ja hi trovarías la diferència!

Bohemi. Jo no toco el piano emb els amics.

Manón. Escolta... Que sabs si vindrà?

Bohemi. Es clar que sí.
Ninón. Doncs jo... no ho sé pas.
Bohemi. Ell ha dit que vindria.
Ninón. Peró, després de la escèna del Turó. Noia, quin escàndol. Tots eran a mirar-lo. No té gaire vergonya.
Bohemi. Menos que tú?
Manón. Si no venia...
Bohemi. Vindrà...
Manón. Vols dir?
Bohemi. Estic tan cert que vindrà que voldria tenir un duro per cada galeta que rebràs!
Manón. Calla!
Bohemi. Ja callo. Peró jo, si vols que et sia franc, demanaria una botella d'àrnica.
Ninón. No li facis por!
Bohemi. Por? Por se té a lo que no se sab on és. A les bruixes, als morts, a les ànimes, als anglesos... Peró, aquèsta ja sab que el baró de Albert és una fàbrica de bolets a destilació continua. I que en aquesta fàbrica els operaris mai es declaren en vaga.

(Se sent picar de mans al estil flamenc en un reservat del costat .Una guitarra sona. Una dóna canta una cançó trista.)

Bohemi. Quina juerga que corren aquí al costat! Conec la veu de la Malagueña. Estic per anar-hi!
Ninón. A què?
Bohemi. A dona'ls-hi el péssam! Ja ho són de divertides les "juergas" andaluses.
Manón. Casi bé tant com aquesta.
Ninón. Aquesta al menos ja se sab cóm acabarà.
Bohemi. I la de aquí al costat també. Amb la guitrra per corbata de un dels juerguistas.

(Torna a cantar la veu. Se sent la guitarra.)

Manón. Es ell qui t'ha dit que vindria aquí?
Bohemi. I per què no ha volgut anar a casa teva?
Manón. No sé!
Ninón. A casa teva no hi posarà els peus mai més...
Manón. Tant de bó que no els hi hagués posat mai...

(Se sent un timbre interior.)

Ninón. Pujan la escaleta dels reservats!...
Manón. Ell... Sí... Es ell!...

(El cambrer obre la porta. Entra l'Albert.)

Albert. Hola!
Bohemi. Bueno, nois... veig que teniu feina enderrerida. Jo m'en vaig...
Albert. Quédat...

Bohemi. No... aquésta i jo aném aquí al costat que prenen dutxes de manzanilla. Fins a demà...

Albert. Adeu... *(Fan mutis. Restan sols la Manón i l'Albert.)*

Manón. Albert!..,

Albert. Quieta... quieta... Deixat de manyas i arcaboteries... Ja deus estar satisfeta. Ja has tingut un gran escàndol! Un escàndol ruidós! Te servirà de molt lo de avui!

Manón. Albert!... No em fas un petó?

Albert. Quieta... quieta... La dóna que ha fet lo que tú has fet, és una mala dona. Vas nèixer per fer mal! Per la meva desgràcia te vaig trovar en el meu cami i has volgut desfer-me per sempre. Jo si fos home, si fes lo que tú et mereixes, te patejaria. Has jugat amb mí, has desfet el meu món, devant de tot Barcelona m'has posat en ridícol... I pensar que jo he besat ta boca, i te ofegat de petons... Tinc de sostenir-me per no fer una bestiesa, peró la pagaràs. Ja estic ampaltat de la canalleria del teus. Apa, al recó, a morir com una bestia. Es la teva planeta!

Manón. Albert...

Albert. Albert... Albert... Si soc jo el ximple de escoltar-te...! No sé per què he vingut aqu, a què he vingut. Lo nostre ja estaba liquidat. Una dependenta estúpida que li agrada el cine i els joves elegants, que admet companyia, que va a un ball de màscaras, que s'emborratxa, que es dona al primer... Si he fet el primo amb tú. Estic cert de que no he estat el primer... Si sempre, sempre, n'has tingut un altre! Me faig fàstic jo mateix!

Manón. Albert... Pensa lo que dius, pensa que he fet... que faig de tot per tú, que...

Albert. Encara protestas? Encare gosas a mirar-me la cara!

Manón. Canalla!

Albert. Eh?

Manón. Sí, canalla!... canalla, m'has perdut!...

Albert. Per dir-me això m'has fet venir?

Manón. Sí, per això. Jo també vui liquidar comptes. També vui acabar. Ja sé que sense tú no podré viurer, ja sé que tú no ets tot per mí; soc prou bestia per això... peró seré la teva sombra... No et deixaré mai... Per tú no té importànica perdrer a una dóna... Peró jo les venjaré totes les que tú has venut!

Albert. Calla!

Manón. Que ja sabs tot lo que m'has dit?... Què t'has pensat que soc, per tú?...

Albert. Tú!... Me fa sriurer i pena... Mirèu-se-la!... Una tanguista!... Una dóna de tots!

Manón. Una dóna... Una dóna com la teva mare.

Albert. Púa!...

Manón. Peró, no... Si tú no n'has tingut de mare. Les mares no poden fer homes com tú... borratxo, perdut, mal home...

Albert. *(Xiula cínicament, sense escoltar.)*

Manón. Escóltam... escóltam... Soc jo qui parla amb tú! Què vols més de mí?... Què vols que faci per a que sias meu?... Digas... Respón. Encén els ulls. Què hi tens aqui dins del cor que està tan fret?... Digas... Digas...

Albert. *(Segueix xiulant indiferent.)*

Manón. Ni respons. I tú ets un home? I tú ets un noble! Recórdeten! De primer a darrera meu com un boig, tot eren paraules dolces, després al prostíbul, a véndrem per tú, a donar el meu cos per a que tú mengessis, per a que tú lluissis, per a que tú fossis home. Després a la sala de joc, a fer de ganxo; que els imbècils me vegessin al costat de la taula verda i juguessin per comprar-me... De venda en venda, com si tota la ciutat no fos més que una botiga de carn de dóna... I jo, resignada, callada, perque treballava per tú, per tú, per a el meu amor... Oh, sents bé?... creient que en el teu cor hi havia un recó de agraiment, de pietat! Perque un petó teu esborraba tots els dels altres; perque per tú la meva carn era verge de sensacions. Peró per tú no he estat rès; ara tens un altre capritxo. Ara veus una artista millonària devant teu i la vols per tú. El meu nom, el nom de totes les dónes que has venut, els vols esborrar com si fócin bruticia que fes nosa al teu cor. Les altres, bé; jo... no... jo, no... perque jo t'estimo, t'estimo i et vui per mí; i serás meu, i si no vols te mataré, t'arrancaré els ulls, te desfaré la cara!

(L'Albert deixa de xiular i de una rebolada se la treu de sobre. Ella va a caurer a la otomana ont arrenca en un plor l'històrica.)

Manón. Mare meva!... Mare meva!... Jo em vui morir!... Jo em vui morir!...

(Altre volta se sent la guitarra del salonet del costat.)

Albert. Molt ben tramada la novela. Deurias escriurer folletins per els diaris. Tens ben bé ànima de filla de portera. Ara els plors... No està malament... Vinga plorar... Ves... Surt al carrer. A les amigues les hi dius entre sospirs tot lo que acabas de dir-me; que t'he prês els diners, les joies, tot... que jo te vaig deshonrar, que te vaig enganyar, que no soc un home... Ves... ves... corre, depressa. Dígali també a la Mari-Reina! Vosaltres sou tan ximples, que totes, totes les dónes a les que diguessis això, vindrian a cercarme. No son els homes els dolents; sou vosaltres les que ens obligueu a ser-ho. Jo, si en lloc de enganyarte, arrivo a casar-me amb tú com un ximple, abans de un any m'haguessis enganyat amb l'amo de la botiga. Tot seguit que no t'hagués pogut

comprar un trajo nou l'haguessis anat a cercar, tú mateixa, a casa de la Mercedes. Tú, com totes les dones, aneu com a boijas darrera dels toreros, dels actors del cine, dels cómics de nom, tot lo que vos enlluerna... Quina glória per les teves amigues, el poguer-me tenir al llit aquest vespre! Pendre un aimant és més agradable per una dóna que per a un rei pendrer una província de altre nació!... Ja li pots anar amb qüentos a la Mari-Reina!... Ella al péndrem per marit sab que deixa sense aimant a moltes dones!... Això la farà feliça!

Manón. Albert!...

Albert. Ets una estúpida i ho sento... Tú creus que m'estimas, que estàs boija per mí... i no és cert. Tot és que dorms poc i llegeixes massas novelas. El teu enamorament jo el curaria amb una dutxa!

Manón. Albert!...

Albert. Si te conec, dóna! Ets com totes. Ara jo soc a dalt. Me veus l'amo del Palas, me veus estimat de moltes i per això vens redera. El dia que passi de moda, trovaràs ridícula i estúpida aquesta escèna de avui! *(Mirant l'efecte que les seves paraules produeixen. Després demostra amb un gesto que la seva butxaca està buida.)* I pensar que tots dos podíem ser feliços!... Feliços, sempre... sempre... Peró no hi ha manera!

Manón. Albert!...

Albert. Tú mateixa comprens que no tens raó a l'ofendrem... Tú mateixa no vols creurer que jo soc tan dolent com vols suposar a l'insultar-me... Tú mateixa per necessitat de dignificar-te, pensas que t'estimo, que tú per mí ets quelcom més que les altres, que jo per sobre de totes les nostres diferències, tinc per tú l'afecte que l'home posa a la dóna escullida... Veus. Ja deixas de plorar... Tú mateixa te traeixes!... Riu, dóna, riu... Veiàm... Miram a la cara. Veus com no pots estar seria?... No has nascut per posar cara de jutge. Que no ho veus que t'estimo?... Que no ho veus que això no es fa amb una dóna que es desprècia?...

Manón. No sé... No t'entenc!...

Albert. Es que m'agrada veuret enfadada. Me fas gràcia. Si no t'estimés, mai hauria aceptat diners de tú... I jo els he aceptat moltes vegades.

Manón. No m'enganyes?

Albert. Jo?... Quin interès tindria en enganyar-te?... Que no comprens que jo puc tenir altres dónes?... Que no et necessitaria?

Manón. Peró, la Mari-Reina...

Albert. La Mari-Reina... Mira, menuda... Que t'els estimas tú als homes que et vesteixen i t'omplen el monedero per passar la nit amb tú?

Manón. Tú diràs.

Albert. Doncs lo mateix soc jo per la Mari-Reina.

Manón. No la estimas?

Albert. No!

Manón. Ho juras?

Albert. Jurat!...

Manón. Es cert. Ho veig en els teus ulls. No m'enganyes. *(Se fan un petó.)*

Albert. I què tinc d'enganyar-te... Seré amb tú tota la nit... i demá, i tots els dies. Are farem el sopar de bodes.

Manón. Sí, sí... crida al cambrer!

Albert. *(Va a polsar el timbre elèctric.)* Ves quina planxa anava a fer ara!

Manón. Què vols dir?

Albert. Que no duc diners assobre!

Manón. Si ets ric!

Albert. Jo!

Manón. Sí, home, sí. Ja ni t'enrecordes. Anit vaig jugar en el teu nom i vaig guanyar això. Ja t'ho he dit al Turó...

Albert. Es cert!... Ni ho recordaba!

Manón. Té! Tres mil pessetes!

Albert. Tres mil pessetes?... *Pren els bitllets.)* Tres mil pessetes! *(Amb un canvi de tó.)* Ja és un bon regalo de boda!

Manón. Eh!... Què dius?

Albert. Imbècil!

Manón. Què has dit?

Albert. Que tú mateixa em dones les armes per fer-me meva a la Mari-Reina. Es un bon regalo de bodes.

Manón. Dónam aquests diners!

Albert. Ja, ja, ja!... Te creias que era una joguina... Ja t'ho he dit abans... Ves a podrir-te... Imbècil... A un home com jo no se'l posa en ridícol. Adéu!

Manón. Albert!... No t'en vagis... Albert, per Déu!... Per la meva mare!... Per el meu amor!... Dónam aquests diners!...

Albert. Imbècil!

Manón. *(Veient que va per anar-se'n, treu del bolso un revólver petit com una joguina.)* No t'en aniràs. Per mí o per cap altre... Quedat... *(Dispara el revólver.)*

Albert. Eh?... Canalla!... Volies matar-me!!...

(Veus al passadís. S'obra la porta del fons i entran el Bohemi, la Ninón, Niño B. 1er., una dóna alegre, el Cambrer i l'inspetcor de policia.)

Manón. M'has perdut!... Mal home!... Mal home!

Bohemi. Què és això?... Albert!

Tots. Què és?... Què passa?...

Ninón. Què passa?

Bohemi. Pobre Manón!

Policia. Quí ha disparat, senyor baró?

Albert. Res... Una dóna que volia assessinar-me...

Policia. Aquesta?...

Albert. Volia robar-me aquests billets i al tractar de agafar-la h disparat...

Manón. Mentida!...

Bohemi. Has estat de sort!...

Manón. Mentida!!... Es un vividó de dónes!!... Es el meu capritxo!. Els diners són meus!... Es un apatxe!!!

Ninón. Cálmat, Manón!

Policia. Faci el favor!...

Manón. Canalla! ...Lladre!!... Vividó de dónes!!... Apatxe!... Lladr
(Ella agafada per l'inspector i el cambrer va cap el fon. Escup a la cara de l'Albert. Aquest fredament beu un v d'aigua.)

TELO

FI DEL QUADRO PRIMER

QUADRQ SEGON

Personatjes del quadro segón

Albert, Barón de Montseny .	Sr.	Santpere
Doctor Joan Marc . . .	»	Zanón
Bohemi	»	Alfonso
L'Empresari	»	Bañeras
Mister Wert	»	Oya
Inspector de Policía . . .	»	Capdevila
D. Josep	»	Arteaga
Niño Bien 1.°	»	Giner
Mary-Reyna	Srta.	Valero (J.)
Manón	»	Torres(E.)
Una Minyona	»	Ribas

Saleta íntima a casa la Mary-Reina. Moltes flors. Molt bon gust en mobles i decorat. Es a la nit, avans del sopar que la Mary-Reina ofereix als seus amics. En escena son l'Empresari, Mister West, Don Josep, «Niño bien» i el Doctor Marc.

Niño 1.° Si la mamá em veia a casa de una tiple...!

Empres. Vol dir que li faria pam-pam?

Niño 1.° Fer pam-pam, no. Peró em castigaria!

Empres Caram. I quin càstic li donarian?

Niño 1.° El més terrible. Em retirarien les deu pessetes que per vicis em dona el papá cada diumenge.

March. Vagi amb comte de no perdres amb tan capital.

Niño 1.° No li digui res al papá...

M. Wert. Mi decirle que tener un hijo tonto...

Niño 1.° Tonto jo?

M. Wert Oh, rematado!

Niño 1.° Més tonto es vosté, que no sab el català.

M. Wert Mi dejar de ser tonto enseguida. Aprender el catalán aviat. Inglés primero que hace llegar un país no conoce es aprender el idioma para enamorar mujeres...

D. Josep. Doncs miri. Jo si anaba a l'Anglaterra no l'aprendria pas l'anglés. No sé qué tinc, que no tinc facilitat per idiomas. Mirin que el castellà es fàcil, oi? Doncs una vegada que vaig anar a Madrid tothom me deia: "El señoritu es catalán?" No sé en qué debian conéixer.

Empres. Allà tots son provincians.

D. Josep. Peró si hi vaig anar en auto.

Empres. Es extrany!

D. Josep. Altra vegada soc capàs de anar amb cordobés i traje de torero, veiam si em prenen per andalús.

Empres. Vaigi d'espardenyes. Es lo millor. Li diràn "castís".

D. Josep. Escolti. Vosté que es tan amic de ella, que li sembla que s'ofendrà perque no he dut al sopar a la meva dona?

March Que l'habia invitada?

D. Josep. No.

March. Doncs per qué te de ofendres?

D. Josep. Home... perque com que sab que soc casat... Peró un no pot refiarse de dones aixís...

March. No em façi riurer... Aixís are, amic empressari, la nostra diva va de tournée cap América.

Empres. Vaija. Un negoci d'or. A New-York la pagan amb mils de dólars. Son aixís en aquell país; ja que no tenen artistes, els compran.

M. Wert. Todo en este mundo ser cuestión de precio... *(Entra el Bohemi.)*

Bohemi. Bona nit!.... No faig pas tart pel sopar?...

D. Josep. Si encara no em pres ni vermut.

Bohemi. Respiro!

D. Josep. Peró, d'ont ve tan cansat?

Bohemi. Que d'ont vinc?

D. Josep. Sí.

Bohemi. Surto de les garres de la policia.

D. Josep. No ha pres pas cap rellotge?

Bohemi. Sempre parla de pendre vosté. Se coneix que te boitga.

March. Lo de ahir?

Bohemi. Que no sabeu lo de ahir?

D. Josep. No veu que avui es diumenge i no hi han diaris.

Bohemi. Es cert. Sí, aquí tinc tota la informació per el meu. M'acreditaré de reporter.

Bohemi. Casi res! La tentativa de assesinat del baró d'Albert per la Manón...

Tots. Eh???

Bohemi. Faré sensació...

Empres. Peró, va haver-hi sang?

Bohemi. No... Peró va estar a punt de haver-ni molta.

Empres. Aixís...

Bohemi. Res... Que es varen enfadar en un reservat del Cosmos, que ella es va treurer el revólver i ¡pum!... Jo no vaig veure res, peró dono tots els detalls.

March. Amic meu, aquesta informació no pot publicarse...

Bohemi. Eh?

March. El baró es amic nostre y no convé a ningú que el nom de un amic serveixi de comentari a tothom.

Bohemi. Es que el públic demana noticies i...

March. Al públic li explica altre mentida...

D. Josep. Té rahó... Si es tractés de un pelat, de un xulo, bé; alla-

vors ja convé dir-ho tot. Per un de nosaltres, no. Tením de vetllar per la dignitat de la clase...

Bohemi. Una vegada que m'habia sentit trevallador... *(Esquinça els els papers.)*

(Apareix la Mari-Reina.)

Mari. Senyors!... Salut a tots!

D. Josep. Sempre tan hermosa!

Empres. Salut, Mari-Reina!

M. Wert. Encantadora... mí venir ofrecer mi homenaje... Mi...

D. Josep. Expléndida!... Vosté no sé quant m'agrada més: quant canta o quant calla. Perque al cantar, un s'entreté escoltant-la i no la pot veurer a gust.

Niño 1.º Doncs jo no bado y sempre la miro amb els binocles... I que es veu més bé!...

Mari. Prou, senyors, prou. Fassin el favor. Fujo del saló per no sentir als abonats que em tirotejan amb ses declaracions; vinc aquí cercant la companyía de persones respectables i la guerra segueix igual... Fàçinme la mercé d'anar al saló...

Empres. Això es condemnar-nos a un éxit!

March. Resignació.

Bohemi. Anem-hi?

D. Josep. Es cert que no tindrem al sopar al coronel i sa esposa?... Sí que em sab greu.

Mari. Es cert. Aquest matí han tornat cap a França. El coronel es tan modest, que el molestaban tants i tants festeijos!

Empres. Casi be es pot dir que han vingut no més per saludar a la artista.

D. Josep. Saludar a la artista i fer-li un regalo...

Bohemi. Un regalo?

D. Josep. Aquet cor de brillants.

Bohemi. La senyora Morel si que pot dir que a Barcelona hi deixa el cor.

D. Josep. Ella un cor de brillants i tots el abonats del Liceo li han regalat el cor i l'ànima!...

Niño 1.º I jo una capsa de carmetlos!

Mari. No comensem... Fàçint-me el favor... Vaigin al saló, faràn música...

Bohemi. Peró, ja han sopat?...

Mari. Es un concert vermut...

March. Un moment, Mari-Reina...

Mari. Perdonin un instant...

(Tots fan mutis, menys la Mari-Reina i el doctor March.)

Mari. Doctor... Vosté no voldrà parlar com els altres... Quin desfici per parlar de amor! Quins ninots son els homes! Per mí son un framofón, que tots tenen la mateixa placa al cor. Una se'ls mira i tot seguit rac, ja està la corda: "Se-

nyoreta, jo la estimo; jo sense vosté no puc viurer" i vinga a parlar de la meva veu, del meu cos, la meva boca i que volen matarse... Si tots els que m'han demanat amor a canvi de la mort haguessin cumplert la seva paraula, ja hauria causat tantes víctimes com la guerra!

March. De què vol que parlin amb vosté?

Mari. De tot, menys d'amor. Es a dir amor... amor a la seva manera; es molt bonic això de estimar a una tiple de ópera original i rica. Dona cert caràcter.

March. Això vol dir que vosté no estimarà mai a ningú?

Mari. Jo, a quí vol que estimi? Vosté es l'únic home que està en el secret de la meva vida. Qui m'ha ensenyat a estimar? Vol que estimi la memoria del pare? Al vell Estruc, que un moment d'ubriaguesa va cullir la flor de presa de la mare? Vaig neixer de la deshonra. La mamá, la que ha sofert per mí, mai ha pogut obrir-me francament els brassos!... El seu sofriment es el meu exemple. Més que a mare la estimo com a germana. El dolor ens uneix. Jo puc dir que mai he tingut mare i ella que mai ha tingut filla...

March. Pobre senyora Morel.

Mari. Ella sacrificada als respectes socials. Esclava del seu honor de classe. Jo sacrificada a la opinió de tots, trevallant per donar un origen a les meves riqueses...

March. Doncs no té dret a tenir devant sempre un negre espectacle de la vida. Els odis i els amors no son eterns... Vosté té de cumpli la llei de la Naturalesa... Vosté té de estimar...

Mari. Doctor!... Doctor!... Encare no l'he perdonat del perill en que va posar-me presentant-me a un don Joan de poble i ja veig que ve a oferir-me a un altre... La farmacopea del cor no la coneix gaire. Vol donar-me un remei que fora la mort...

March. No... no. Li juro que no!

Mari. Si ho endevino!... Vosté té la mania de casarme.

March. Mari-Reina! *(Amb dignitat.)*

Mari. Perdó, amic meu, peró no en parlem més!...

March. Perdó, amiga meva, peró tením de parlar... Es tracta de quelcom serio, més serio de lo que vosté pot imaginar-se...

Mari. Si m'espanta em desmaiaré!...

March. Mari-Reina: jo, per un afert de la sort, estic enterat de la seva vida, del seu naixement... sempre la he seguida amb interés i ara no puc abandonar-la... Mari-Reina, està realment en un gran perill.

Mari. Jo?

March. Fa un moment deia que no estimaria mai a cap home... Que no sab estimar... Que no en sabrà mai... Mari-Reina

vosté tindrà de apendrer de estimar. Vosté no ho vol, peró ho volen els que la volten...

Mari. Què vol dir?

Doctor. Que devegades per una passió pot arribarse al crim, a la bojeria, a la canallada...

Mari. Peró... *(Pausa.)*

Doctor. Per què no vol escoltar al meu amic Albert?

Mari. Doctor!...

Doctor. Sí... sí... respongui. Per què no vol escoltar-lo?

Mari. Doctor. Hi han gents tan vils, que no més al pronunciar el seu nom sén esgarrifanses de fàstic una dóna honrada.

Doctor. Ja som a lo etern... a les classificacions...

Mari. No parlem més de això, doctor, li prego, li demano, li exigeixo!

Doctor. Doncs tenim de parlar; aquest home està enamorat de vostè...

Mari. Mentida!

Doctor. Aquest home està enamorat de vostè... Es un home que està acostumat a triomfar fàcilment... aquesta vegada se trova amb vostè que el desprecia... aquest despreci és per ell un nou encant... Vostè serà seva, costi lo que costi...

Mari. Eh?

Doctor. Que, per vostè, per tenir-la a vostè farà totes les canallades; el amor el dispensa...

Doctor. Peró, què pot fer aquest home contra meu?... Què he fet jo, que pugui aprofitar-se'n... Quin chantage pot imaginar?

Doctor. Contra vostè cap!... Peró pensi que vostè té una mare!...

Mari. Es a dir que ho sab tot!

Doctor. Tot!!

Mari. *(Passeijant-se per la escèna tot nerviosa. De sobte, iracunda.)* Doctor!... Vagi-se'n!

Doctor. Peró...

Mari. Vagi-se'n!... Vostè és tan canalla com ell... Diu que ho sab tot!... Es vostè qui li ha dit per donar-li aquesta arma...

Doctor. Mari-Reina!

Mari. Es vostè l'únic que ho sabia. Això és un chantage.

Doctor. Ni una paraula més. Després ja sabrà lo que li costa no escoltar-me. *(Inicia el mutis.)*

Mari. No vingui amb situacions teatrals. Estic en les seves mans. Ara vostè es cobra un secret. Vostè sabrà lo que vol demanar... Digui!

Doctor. Comprenc la seva situació i no tracto ni de justificar-me... Si parlo aixís és no més que per evitar-li un disgust a vostè.

Mari. Mercès... Veiàm la maquinació, el tracte, lo que sia...

Doctor. Senyoreta... El meu amic Albert, coneixent l'origen de vostè, enamorat de vostè, vol casar-se amb vostè...

Mari. Quin romàntic. Vol fer-me el honor i la caritat de donar-me el seu títol de noblesa.

Doctor. Devant de la seva negativa ha escrit a la vostre mare, la desventurada senyora Morel...

Mari. Ah!

Doctor. I diu... "Sé el secret de la seva filla. Si vostè no la obliga casar-se amb mí, jo diré al seu espós el secret d'aquest naixement." Això no és correcte; però aquesta actitut me la dicta el cor...

Mari. Canalla!... *(Com plorant.)* Mare meva!... Per mí!... Deshonrada per mí!... *(Després se aixeca, i enèrgica.)* I... aquesta carta...

Doctor. Aquesta carta encara no està enviada... Jo mateix, si vostè no vol aceptar un coloqui, la enviaré... Es aquesta.

Mari. *(Agafant la carta.)* "Si vostè no la obliga a casar-se amb mí, jo li diré al seu espós el secret de aquest naixement..." *(Esquinsant la carta.)* Una carta de un enamorat... Vagi-se'n... vagi-se'n amb ell... Díguili que mai seré seva, que mai tindrà a les mans els millons del meu pare... Vagi-se'n...

Doctor. Pensi que el seu acte cubreix de deshonor a una família.

Mari. Vagi-se'n!...

Doctor. Pensi que... Mari-Reina... Vostè ja ho sab tot... He complert com un home i com un cavaller...

(Inicia el mutis. Mari-Reina cau sentada en un moble. Quan el doctor va a sortir, ella el crida.)

Mari. Doctor... Fassi la mercè d'avisar al seu soci...

Doctor. *(Ofès.)* Senyoreta!...

Mari. Al seu amic, lo que sia... que vingui... Desseguida... es aquest un negoci que vui liquidar are mateix...

Doctor. Compliré el seu encàrrec! ...

Mari. Vagig'l a cercar amb el meu auto... El baró Albert encare no deu tenir cotxe.

(El doctor Marc fa Mutis. Ella cau en un moble, plorosa.) Mare meva!... Me dono per tu!... Seré seva!... *(Prenent un medalló.)* Jo patiré, però tú seràs feliça... I no ho sabràs mai... mai... *(Nerviosa, se posa a escriurer.)* Mare meva!... *(Escriu.)* "Estimada senyora Morel: Boija de alegria, escric aquesta carta. A la fi he trovat lo que desitjava. Soc feliça. Un home m'estima. Es el baró de Montseny, l'Albert de Fontrus... Soc feliça... molt feliça... *(Cau plorosa sobre el paper. Se sent un timbre llunyà i a poc apareix la cambrera.)*

Minyona. Senyoreta...

Mari. *(Pren la tarjeta que li dú la minyona.)* Que passi...

(Entra l'Albert. Mutis de la cambrera.)

Albert. Mari-Reina.

Mari. Un moment!...

Albert. Amb dos paraules el meu amic m'ha fet feliç... a la fi puc tenir una esperança...

Mari. Li prego que calli!...

Albert. Crec que és la meva obligació el dir-li...

Mari. Tot està dit... Tot està entès... Ho sé tot... tot... fins la presó de aquesta pobre dóna... L'he fet arrivar fins aqui per a parlar de un negoci...

Albert. Un negoci... a mi?

Mari. Un negoci que li agradarà molt a vostè, senyor tractant de dónes.

Albert. Mari-Reina!...

Mari. Peró ja ens coneixem... Deixem de banda les ironies i anem per les condicions!

Albert. Me dol que els seus llavis parlin aixís, peró ja que és la única manera de poguer escoltar-la...

Mari. Quant ne vol per deixar en pau a la meva mare! Quant ne vol per blidar-se del meu nom? Un milló?... dos?... Digui!...

Albert. Un milló?... Dos?... Quan s'estima a una dóna no significan rès els diners.

Mari. Sobre tot quan a la dóna encare li quedan millons. Vostè vol la meva fortuna sencera...

Albert. Mari-Reina!

Mari. I vol encobrir-ho am la capa de l'amor.

Albert. Mari-Reina, amb el cor als llavis jo li torno a fer el meu oferiment... Vol ser la baronesa de Montseny? Parlo en nom del amor pur... en nom de...

Mari. Puà! *(Escupint-li la cara.)*

Albert. *(Netejant-se. Hipócrita i tranquil.)* Reprimint la meva furia d'home, oblidant la injuria, mossegant-me els llavis, jo la perdono. Vostè m'ha injuriat, vostè m'ha calumniat... peró jo la perdono. El meu amor pot més que el meu orgull.

Mari. Què diu?

Albert. Senyoreta... Vostè ha cregut les históries que envolten el meu nom. Va escoltar les paraules de aquella histèrica. Tinc fama de dolent, canalla, pervertidó de dónes... Què volia que fés fins avui, senyoreta? Ric, jove, sol. El meu pare no més va ensenyar-me a gastar diners. Què podem ser els nobles? La única feina nostra es aquesta: gosar de la vida. Tots els vicis, totes les degeneracions se cobreixen d'or per a atraure'ns. He estat un fill del ambient. El vici ha estat mon mestre, mon conseller... Jo vui dignificar-me... I com els pecadors de novela, és l'amor qui em salva... Escoltim. No cregui la llegenda. El meu pecat és el de massa estimar. *(La Mari-Reina resta pensativa. L'Albert li pren la mà.)* Mari-Reina... T'estimo... T'estimo... Es la primera vegada a la vida que m'endolçeix els llavis aquesta paraula...

Mari. *(Incrèdula, peró emocionada.)* I aquest amor no l'indueix al sacrifici de renunciar a mí...? Per amor a mí... no fora capàs de no deshonrar a la meva mare?...

Albert. Perdó!... Peró, estic boig... boig... Sense vostè em fa nosa la vida...

Mari. Ah!

Albert. La voldria pobre, com fos, sense diners...

Mari. Ja!... Està bé... Seré la baronesa de Montseny...

Albert. *(Anant a besar-li la mà.)* Gràcies...

Mari. Peró mai seré a seva dóna... Tindrà els meus diners, peró mai el meu cor...

Albert. Feina meva és el convense-la... La meva fidelitat serà el millor conseller.

(Per la porta del fons entran els persònatges que han anat al menjador.)

D. Josep. Peró estrella! Estem tips de música! i famèlics del sopar! aquest doctor és un abusón!

Bohemi. No hi ha dret. Ho diré en el meu diari!...

(Tots veuen a l'Albert.)

Empres. Peró...

Mari. Es extrany, veritat?... Me deixan amb el doctor i em trovan amb un altre...

D. Josep. Es cert!...

Mari. Peró més important és això... Fa un moment han deixat aquí a la cèlebre artista Mari-Reina, que els oferia un sopar co comiat abans de anar a les Amèriques. Doncs are trovan a la baronesa de Montseny que amb el seu espós els convida al sopar de bodes...

Tots. Oh!... Felicitats... Enhorabona!...

Bohemi. Quina notícia per el diari...

Mari. El braç, baró... Comensem la comèdia de la nostra vida.

(Tots fan mutis. La orquestra torna a sentir-se. Entra la Manón amb l'inspector de policia, precedits de la minyona.)

Policia. Fassi el favor de entregar al senyor baró de Montseny aquesta carta.

(La minyona atravessa la escèna i va cap al menjador.)

Manón. No em voldrà rebre!

Policia. No té més remei, si és un home. Li dic que una paraula seva pot tallar el procés. Que si ell amb la seva influència retira la acusació, no posarem el parte al Jutjat i vostè serà lliure...

Manón. Ell sab que soc aquí?

Policia. També li dic a la carta...

(La minyona apareix.)

Minyona. El senyor baró diu que no pot rèbrels, que la justícia compleixi el seu deber...

Manón. Canalla!

Policia. Calma, senyoreta...

(Segueix la orquestra. De prompte la veu de l'Albert diu un brindis. Abans se senten aplaudiments.)

Veu de Alb. Aixeco la copa en honor de la artista que per l'amor deixa la carrera. Ella serà la meva dóna, el meu deu... a la religió del seu amor acaba la história de aquest pobre Don Juan... Salve Regina de totes les dónes!...

(Més aplaudiments.)

Manón. Canalla!... Senyor policia... Duguim a la presó depressa, depressa, i no em deixi sortir mai, perqué el mataria, el mataria!...

(Segueix la música.)

TELO

FI DEL SEGON ACTE

ACTE TERCER

QUADRO PRIMER

Personatjes del quadro primer

El Barò Albert	Sr.	Santpere
El Doctor Marc. . . .	»	Zanón
Mister Wert.	»	Oya
El Bohemi	»	Alfonso
L'Empresari.	»	Bañeras
Niño Bien 1.°	»	Giner
Mary-Reyna.	Srta.	Valero (J.)
Manòn	»	Torres(E.)
Mercedes.	»	Plá
Ninòn	»	López
Una Minyona.	»	Ribas

Salonet elegaut a casa del Baró de Montseny. Gran vidriera al fons que dona al jardí. A la esquerra de aquesta porta gran obertura amb vidriera per on se veu una arcova, llit, mirall, llum. A la dreta de la porta del jardí una porta petita tapada amb un tapis. Dreta, primer terma, porta que comunica en l'interior de la casa. Altra a l'esquerra. Som al cap vespre de un di de tardor. Es a la nit. Entran el Bohemi i Ninón. Aquesta du una caixa de violí a la mà. La Minyona els precedeix.

Minyona. A qui tinc d'anunciar?

Bohemi. A en Gastón Glória, director de "El Eco Artísticó de Barcelona y su radio" i a una eminència.
(Fa mutis la minyona.)

Ninón. Eminència?... Me sembla que has apretat massa!

Bohemi. A Barcelona tots són eminències, fins que se demostri lo contrari. La qüestió es que s'ho cregui un mateix. Si anessim a esbrinar la veritat de moltes eminències, ens trovariem amb molta gent com nosaltres...

Ninón. Qui m'havia de dir a mí que acabaria la vida rascant un violí!

Bohemi. Més val rascar un violí que altres instruments.

Ninón. Es molt pesat això!

Bohemi. Més pesat és tocar la trompeta, que fa malbé els pulmons!

Ninón. Peró per tocar la trompeta no es necessita tanta solfa!

Bohemi. Lo que jo no m'explico és cóm vas anar tan depressa a apendrer el violí. No era pas cego el teu pare?

Ninón. Cego?

Bohemi. O esguerrat!

Ninón. Esguerrat?

Bohemi. No t'has fixat que tots els esguerrats saben el "Parsifal" i el fox-trot de "Blanco y Negro"?...

Ninón. Lo que no sé es per què m'has fet música.

Bohemi. Jo no t'he fet música. T'he fet tzigana!

Ninón. Ves si no estava més bé com abans.

Bohemi Sí. Avans estavas més estona mirant el sostre del teu quarto. Peró de ensà que vaig descobrir que t'estimava, que tú m'estimavas a mí, i que ens estimavem tots dos, què vaig dir?... Prou, mamá Mercedes! Aquí se té de sentar el cap. Jo vaig publicar el diari "El Eco Artístico de Barcelona y su radio" i a tú te vaig fer tzigana.

Ninón. Tzigana... Tzigana... Peró no "gano" rès...

Bohemi. I què vols guanyar?

Ninón. Com que tú no em deixas fer rès als foyers!

Bohemi. I què hi tens de fer als foyers?

Ninón. Aceptar regalos, propinas, sopars...

Bohemi. Tú no tens de aceptar regalos, propinas i sopars no més que de mí.

Ninón. Doncs, vingan.

Bohemi. No tinc suelto are. Per això vinc a veure al meu amic. Crec que ell ha posat una mena de cassino a casa seva...

Ninón. Ves quin cassino!... Una taula de bacarat a lo que abans era garage... Crec que venen tots els vehins de Sant Gervasi a deixar-hi els estalvis...

(Entra l'Albert.)

Albert. Perdonin que els hagi fet esperar...

Bohemi. Albert!...

Albert. Hola, tú. *(Al Bohemi).*

Ninón. Senyor meu...

Albert. Hola, Ninón!..

Bohemi. Albert... Perdonam...

Albert. No m'has pas ofès!

Bohemi. Tú, sí; aquesta dóna, aqùí ont la veus, no és la Ninón...

Albert. Ah, no?

Bohemi. Es la Parkasicovaful. Una polaca que toca el violí.

Albert. Ah!... Has fet un lloro rús... allá dins dú el violí?

Bohemi. Doncs què té de dur, l'esmorsar?

Albert. Dispensi, Parkasicovaful... Tú dirás... *(A Bohemi).*

Ninón. No sé per què em té de posar motius aquest!

Albert. Seieu... Explícat!

Bohemi. Doncs jo, endemés de publicar una interviú en el meu diari titulada "Las grandes mansiones barcelonesas", explicant la teva idea original de posar, a casa teva, endemés de menja-

dor, biblioteca, water i quarto de bany, sala de joc, recomanante an aquesta...

Albert. Aquesta?

Bohemi. Sí... Pels teus tziganes!

Albert. No en tinc!

Bohemi. Doncs jo he sentit música al passar per devant de casa teva.

Ninón. Deuen tenir pianola!

Albert. Són uns aficionats... Peró si la... la...

Bohemi. Parkasicovaful.

Albert. Parkasicovaful, vol venir a la sala a tocar... pot tocar lo que vulgui...

Ninón. Tocaré el violí!

Bohemi. Rès de piano!...

Albert. Del sóu ja en parlarem... Anirà a tant de ganàncies... tantas pessas, tant...

Ninón. Com a ca la senyora Mercedes...

Albert. Doncs si vol començar...

(Entra la minyona.)

Minyona. Aquella senyora... sab?

Albert. Ah!... Ja... Fes-la entrar tot seguit... Al senyor i a la senyoreta acompànyals a la sala de festes...

Bohemi. Merci, eh? *(Donant la mà a l'Albert.)* Ja ho veus cóm jo las sé fer anar per el camí de la virtut...

(El Bohemi va cap al fons precedit de la minyona.)

(A l'Albert.)

Ninón. Tú!... Ja ho sabs... Lo de sempre... Si hi ha algo, deixo el violí i salto la barrera.

(Segueix al Bohemi i fan mutis.)

(L'Albert va a la porta de la dreta i obra.)

Albert. Passa... Endevant!...

Mercedes. Hola, Albert!

Albert. Hola, mamà Mercedes!

Mercedes. He rebut el recado i ja soc aquí. Suposo algo grave i capital.

Albert. Sobre tot capital.

Mercedes. La senyora?

Albert. Al jardí!... Noia... T'he cridat per donar-te les gràcies del teu consell de casar-me.

Mercedes. Ja fa tres anys; ara t'enrecordes?

Albert. Bon consell!... Estic agrahit!

Mercedes. No sé de què et queixes!

Albert. Tú diràs. Mira, llegeix. Deu mil pessetes al modisto, cinc mil al moblista, la torre hipotecada... Que no puc treurer el nàs de casa que no trovi un anglès. Ja vaig fer bon negoci amb la boda.

Mercedes. Esplèndit. Peró noi, en tres anys has dut vida de príncep.

Ara a París, i a Roma i a New York... Erats un rei... Xalet a tot arreu, aixís aviat se gastan els millons...

Albert. Peró ara...

Mercedes. Ara tens de espavilar-te.

Albert. Arruinat!!... I tú no tens rès?

Mercedes. No, noi... Va malament el comerç... Hi ha molta vianda extrangera. Si casi bé visc retirada amb dos nebodes.

Albert. Cóm ho faríem?

Mercedes. Peró, que no et va bé el nou negoci?... Si crec que aquesta torre és com un Monte Carlo de Sant Gervasi!

Albert. Des de fa un mes que he posat una taula de baccarat a lo que abans era caseta dels autos, a la entrada del jardí, que no he fet ni per la llum.

Mercedes. I això que trameu cada partida...! L'altra dia l'Arús diu que va perdre vint mil duros!

Albert. Sí. Peró els rics són com els corbs. No deixan ni les engrunes per la casa... Tindré de plegar el cassino.

Mercedes. Que no hi podré anar-hi jo a fer una postureta?

Albert. Ja ho crec. Tots els de casa han estat clients de casa teva... Fins tinc tzigans. Amb el qüento de fer música invito als pares de família per si puc plomar-los; peró, rès... *(Pausa. Un canvi de tó.)*

Mercedes. Escolta... Escolta... Que t'és fidel la dóna?

Albert. Què vols dir?

Mercedes. Que si t'és fidel... M'entens?

Albert. Rès a fer, creu-me... La dóna ja no em serveix ni perqué un amic me miri amb bons ulls. Si fins ha perdut la veu. Quin negoci, si cantés!

Mercedes. Si cantés... o si lo altre...

Albert. Mercedes!...

Mercedes. En tres anys de casat ja l'has saborejada prou... Figúrat que are pots induir-la a un escàndol... que ella...

Albert. No voldria mai...

Mercedes. Prou que ho sé!

Albert. Que ja li has parlat?

Mercedes. Més de una vegada... Amb el qüento de vendre-li antiguetats, sabs, he procurat sondejar-la, i rès... A na tú què et fora?... I mira, a mí m'aniria molt bé... amb les proporcions que tindria... Ni ha un, sobre tot, d'alló més encapritxat... Sempre ho diu... "Veiàm si la busques"... Fins la regalaria un barco... Es... callat... bon mosso... en Míster Wert... *(Al jardí se sent la veu de la Mari-Reina.)*

Mari. *(Dins.)* Jardiner!... jardiner!... Fassim un ram de flors blanques...

Mercedes. Ella!... Fujo... Aniré a la sala de joc i prepararé el terreno! *(Fa mutis per la lateral dreta.)*

Albert. *(Meditant.)* Quan aquesta parla...
(Entra la Mari-Reina.)

Mari. Què hi feias aquí tan sol?

Albert. Llegia cartes ...*(L'Albert llegeix targetes.)* "No puc anar avu per saldar el conte que demanes... Ha baixat la moneda no disposo de fondos."

Mari. Quí és?

Albert. En Benlloc; crec que té vaga a la fàbrica i té de parlar a gobernador en aquesta hora... Li hauria demanat diners.. Un amic que desapareix! *(Llegint la carta.)* "No faltaré. Es perim aquest vespre..."

Mari. I aquest?

Albert. Es Míster Wert... Es simpàtic en Míster Wert... Està plenament catalanitzat... Ja no es mourà mai més de Barcelona...

Mari. Parlas del director del Banc?

Albert. Sí...

Mari. I tú el trovas simpàtic?

Albert. Es tot un home... un cavaller... ric!

Mari. També li has demanat diners?

Albert. Encare no...

Mari. Doncs no li demanis.

Albert. Per què?

Mari. Perque no li demanis!

Albert. Es tan correcte, tan amable...

Mari. Peró, que no endevines lo que vol amb les seves visites a casa nostra? Amb les seves atencions?...

Albert. Enveja que em té i rès més!

Mari. Respón... Que no ho endevines?

Albert. Mari-Reina... Jo no sé lo que vol aquest home, ni lo que vol demanar-te. Lo que sé és que estic desesperat. Que no sé aont girar la cara. Que ningú, ningú és capàs de donar-me un auxili...

Mari. Oh!... De quan ensà els nobles se queixan de que no els volen fer caritat?

Albert. Tens dret a dir-m'ho tot i no m'ofens. Jo tinc la culpa de totes les teves desgràcies... al meu costat has perdut la fortuna, el tresor de ta veu... Te vas casar amb un noble i ara te trovas lligada amb un croupier. Jo no he estat un malvat, no. Soc un fill de l'ambient. Un desgraciat! Per això has arrivat a estimar-me. Al costat meu has estat la dóna més envejada del món. T'has passejat per tota la terra.

Mari. Pero jo pagaba!

Albert. Mari-Reina...

Mari. Si no em queixo. Si aquest viurer errant, vagabond, per tota la terra durant tres anys és lo que m'ha fet teva. En el món

he vist homes més perduts que tú i que encara eren en posició més alta que tú. A una cort d'Europa me van donar detalls de la vida de un rei. Al saber-los vaig pensar: "Encara és més canalla que el meu marit". Era un rei que feia dir misses cada dia perque morís son pare. Las canalladas dels altres me varen fer-te estimar.

Albert. Mari...

Mari. Mentidas are?... Parla clarament. Digas lo que vols de mí... Ets el meu amo. De mí ja pots fer lo mateix que amb les altres...

Albert. Mari-Reina, la vida de matrimoni no consisteix sols en dir-se paraules dolçes. Es precís ser felís... I quan no se és felís, un té de cercar-ho aont sía...

Mari. I jo ho tinc de cercar al costat de Míster Wert?

Albert. *(Dubtós.)* Sí...

Mari. Albert... Es aquest el final. Es aquest el cor dels teus secrets. Primerament vas viurer dels meus diners. Ara del meu cos...!

Albert. No ...no és lo que tú pensas... Míster Wert és millonari... Sense obtenir rès... rès... m'entens? Una mirada d'una dóna pot més que tots els precs de un amic... El dir-te això em crema els llavis... Peró demà ens treuràn de la torre... No més tinc trescentes pessetes per comensar a jugar aquest vespre... Si no guanyem avui...

Mari. Què?...

Albert. Mari-Reina, jo no he nascut per això... Jo no puc, no vui ser pobre. La meva vida no pot seguir en aquest ambient. He nascut per llensar els diners, per desfer fortunes... abans de viurer aixís és milló desapareixer...

Mari. Albert!...

Albert. Pots[illegible]er si la senyora Morel coneixés la teva situació...

Mari. Calla[illegible]... Ella es deu al seu marit... No parlis d'ella!...

Albert. Mari-Reina... Per tú, per mantenir el teu luxe i la nostra vida, j[illegible] he arrivat a fer lo que faig... vivim del joc... Un dia la policia pot entrar a casa... Es massa cara aquesta virtut... abans de veurem en una presó es precís fer-ho tot...! tot!

Mari. Albert!

Albert. Pensa-ti, Ma[illegible]ri-Reina... amb una promesa teva aquest home m'obriria un crèdit al seu banc... No més una promesa... un engany...

Mari. Albert!... Déixa[illegible]m... Nó parlis aixís... arrivaria a odiar-te.

Albert. Jo et respecto, Mari-Reina... fes ta voluntat... *(Se sent una mús[illegible]ica de tzigans.)* Vaig... Per cortes[illegible]a tinc de anar-hi... Ja han començat!... *(Inicia el mutis. To[illegible]rna a escèna.)* Escóltam; per què no vens

amb mí a la sala de joc... animaràs als amics... Hi ha el doctor Marc, l'Empressari del Royal i Míster Wert...

Mari. Bona gent!... El doctor Marc, l'amo de la clínica cementiri... l'Empressari del Royal, l'home del teatre indecensia, de les dónes núes a cada acte, xistos bruts a dojo... i Míster Wert, l'aspirant a aimant de la teva dóna. Faria un paper lluit. Un, el metge me demanaria amigues per tornar-les verges; l'Empressari, are que no tinc veu, me miraria lo que les meves cames li podrian donar de entrades, i Míster Wert abocaria el seu or a la taula per a emborratxar-me... Encara no, Albert, encara no!... Això més tart, quan tú siguis croupier de debó i jo vagi de taula en taula a que m'invitin a sopar... Ara no, vesten.

Albert. Perdó, Mari-Reina; però demà...

Mari. Demà... Pensa tú en solucionar la vida, que jo ja he posat pa a taula moltes vegades...

(L'Albert fa mutis pel fons.)

(La Mari-Reina està indecisa. Mira els contes que llegia l'Albert.)

Cinc mil... quince mil!... I ell no sab fer rès... rès...

(Remor de veus a la dreta. Entra la Mercedes.)

Mercedes. Te dic que m'espera... Bona nit... Aquesta minyona que no em deixa passar.

Mari. Es una minyona que no vol rès amb antiguetats.

Mercedes. Què tal?... Què tal la gran ex artista?... Ai, cóm s'enrecorden de vosté al Liceo!...

Mari. Que ve a dur recados?

Mercedes. Semper mofeta... I fa mal de mofar-se. Mai se pot dir de aquesta aigua no en tastaré!...

Mari. De primer, abans de beurer a la seva font, me moriria de set!

Mercedes. Devegades hi ha fonts que calmen la set i la gana.

Mari. Deixim... deixim... Què vé a fer aquí?... Tan baix me cotisan a la borsa de la galanteria, que ja ve a oferir-me els seus serveis?... Que se m'ha jugat el meu home?

Mercedes. Romàntica!... Romàntica!... Vostè té trenta óperas al cos i la música no alimenta... a vostè la perdrè el romanticisme. De més verdas que vostè he fet madurar amb els meus consells. Ves si jo poguen ser la reina de Barcelona fora aqui sense cap pedrusco a les orelles. Pensi que més de una vegada le tret dels compromisos al seu espós...

Mari. Això són contes seus...

Mercedes. No sé per què es té de enfadar amb mí... Pensi que la vida passa aviat. Lo mateix que va perdrer la veu, pot perdrer la seva hermosura... i el dia que ho necessiti, no hi serà a temps.

Mari. Soc una dóna honrada.

Mercedes. Això d'honrada ja m'ho repetirà quan els treguin de casa, el dia que no tingui una joia a sobre...

Mari. Deixim... Vàgisen!... Bruixa!

Mercedes. Que m'en vagi?... Qualsevol diria que soc una taca en aquesta casa! Una casa honrada!... al pabelló del jardí una sala de joc... Un marit que viu de lo que els amics se deixan guanyar, perque els deixi sopar amb la seva dóna... I vostè consenteix això?... Vostè deu de tornar-se egoista i treballar per vostè... *(Canvi de tó.)* Vaija... Que no es mort de angúnia de estar-se aquí tancada?... Que no el sent el cuc que li recorda els dias de París i Roma i l'extranger?... Que no té necessitat de anar amb auto propi? Pensi que viu a Sant Gervasi i que are per are no més hi pot pujar amb tranvia. I que això dels tranvias no vesteix... Escolta... escolta... El pecat, quan no el sab ningú, és com si no es fés... Pensa que are et surt un home que està boig per tú!!... Boig platónicament, que es vol matar, que... No faries el sacrifici de un petó perque es guardés el revólver a la butxaca?... Endemés, ara anem de cap al amor lliure. Ja hi és a **Rusia**... Vaja, bufona, fes-ho per compassió... Cada dia tinc proporcions per tú... No ho sabrà ningú!... Un anglès millonari...

Mari. No vui escoltar-la...

Mercedes. Ja m'en vaig... No vui que mai puguis dir que jo soc la que et perdo... No... Això no!... Per força no vui rès... Ja vos conec a vosaltres les dónes casades. Quin gènero! Sou les que cobreu i després vos feu passar per mártires... Ell ja sab ont m'estic... Bona nit... I que la paheixi bé la seva honradés!... *(Fa mutis per el jardí.)*

Mari. Vàgisen!... Vàgisen!... I es ell qui la ha fet venir?... Tot és repugnant... No hi ha rès pur!... Mare meva... Mare meva... *(Polsa un timbre i entra la minyona.)* Quina hora és?

Minyona. Les onze, senyoreta!

Mari. Avisa al senyor que no m'esperi...

Minyona. Vol que la ajudi a despullar-se?

Mari. No... Ves!...!

Minyona. Que reposi la senyoreta!

(La minyona va pel fons al jardí i tanca la porta. La Mari-Reina apag el llum del saló. Entra a la arcova i comença a despullar-se. Encén la llum de la arcova.)

(El jardí del fons és iluminat per una claror de lluna. Com una sombra apareix la Manón. Ha estat dos anys complint condemna i vesteix pobrement. Camina amb recel. Entra per la porta vidriera. Mira com estúpida a tot arreu. Al veurer a la Mari-Reina que es despulla, la contempla amb odi. Se sent trucar a la porta de la dreta. La Manón s'amaga redera els cortinatges de la porta petita. Mari-Reina se vesteix amb una bata.)

Mari. Es ell que torna!... M'estima!... Ve a demanar-me perdó!!..
(Obre la porta i apareix Míster Wert. Ve luxuriós, borratxo.)
Vostè!!... Vostè!!...

M. Wert. Mari-Reina!

Mari. I ha trucat com ell!... Es ell qui la fet venir aquí!!!...

M. Wert. Oh, la bonica comèdia... No s'indigni... El seu marit no h fet més que lo que ha fet tota la vida... Vendre dónes... N soc pas el primer.

Mari. El canalla!

M. Wert. Canalla... potser sí... Peró amb la canalleria compra la fe licitat de vostè... aquest és l'únic medi de que vostè sí feliça!...

Mari. Vostè és tan miserable com ell... Vàgissen!... Vàgissen!.. *(Cridant.)* Albert!... Albert!... Vui saber-ho tot... aclarir-ho

M. Wert. No vindrà... Està guanyant-se la vida... Estem sols... Tot dos sols... No cridi... no fassi una comèdia hipócrita.

Mari. No necessito a ningú per defensar-me... Surti!

M. Wert. Molt bé... Sortiré; peró no are. El seu... amo ja ho sab aixó Es clar que no ho té de saber, peró ho sab... Jo soc banquer no faig rès sense saldar... Oh, què bona catedràtica és l senyora Mercedes... Ben tramada la farsa de la honradés!..

Mari. Ha estat ella!... Surti de aquí!

M. Wert. Es igual... Si jo surto de aquí l'escàndol serà el mateix!.. Tots me veurán sortir... Tots ho diràn en veu baixa!...

Mari. Peró, l'Albert!

M. Wert. La senyora Mercedes el retindrà jugant fins a la matinada amb els amics!

Mari. He fet el sacrifici per arrivar fins aixó...

M. Wert. El sacrifici?... No la entenc...

Mari. Sí... el sacrifici de la meva vida per ell...

M. Wert. Mari-Reina, no la entenc bé... He begut i no sé si estic de vant de una gran pecadora o de una santa. Jurim que vost no en sab rès de aixó... Que vosté no sabia la meva visita.. Que vostès no han viscut dels diners dels seus aimants.. Que no estàn de acort!

Mari. Em veu plorar i ho dubta?

M. Wert. La crec... El seu marit és un canalla... Es precís salvarla d ell... Vostè no deu arrivar fins on ell vol que arrivi... Vostè iniciat aquest camí, seria de tots... de tots... i aixó no... E massa hermosa, Mari-Reina; jo li ofereixo la meva fortuna.. els meus millons... aceptils... peró que no sían per ell.. Seràn per vostè si vol ser meva!... A ell jo l'insultaré, l'obli garé a desafiar-me... sabré matar-lo... Respóngui... *(Pausa.)* Ja torno al jardí... Pensi que és un home qui la espera.. Quan vostè aixequi la cortina vindré a recollir lo que el meu amor mereix... Adéu, Mari-Reina... Si vol lliurar-se de un mal home, jo estic a les seves ordres...

(M. Wert va cap al fons. Mari-Reina resta pensativa i de cop diu:)

Mari. Sía!... A ser de tots!... A ser com ell!... A vendrem! *(Apareix la Manón.)*

Manón. Mari-Reina!

Mari. Ah!

Manón. No cridi... Per Déu... No tingui por!...

Mari. Quí és vostè?... Què vol a casa meva?

Manón. No em recorda?... Soc la Manón!

Mari. La Manón!...

Manón. Soc la que més ha sofert per ell... Jo li he dat la vida, la llibertat, tot!...

Mari. Manón...

Manón. Avui he sortit de la presó. Dos anys tancada pensant en venjar-me... Venia decidida a això... a matar-lo... Peró la meva venjança serà més complerta... aquest home no és digne de vostè... Vostè té dret a ser feliça... a ser honrada. Jo la lliuraré de les seves urpes. Vostè no podria fer-ho!

Mari. Què vol fer?

Manón. Desenmascarar-lo per sempre... aquest home que espera en el jardí és precís que torni... que sía ditxós en aquesta cambra.

Mari. No...

Manón. Ho he sentit tot... ho sé tot... Vostè té mare i ella serà un refugi... Fugirà de aquí... aquest home que espera al jardí no la trovarà a vostè... Tindrà el meu cos... M'entén?...

Mari. Vostè és capaç de aquest sacrifici?...

Manón. Senyora... Ell m'ha volgut no més que per això... Es l'ofici que em va ensenyar...

Mari. Anem-se'n lluny...

Manón. No... Ara no... Es precís llençar-li a la cara la cartera de aquest home... Vostè amaguis... Donguim un vestit... perfums... i vàgissen... aquest comprador de carn de dóna no més mantindrà la ilusió de haver tocat a vostè... Vui sacrificar-me. Jo sé lo que dol el deixar de ser honrada i no vui que arrivi al meu lloc.

Mari. Gràcies... Jo li donaré tot lo que vulgui... Tot lo que demani...

Manón. Lo que vulgui? Vol deixar-me que li besi la mà?

Mari. Amb tota l'ànima... Es una dóna...

Manón. Soc... una perduda!...

(La Meri-Reina fa mutis per la porta petita. La Manón se despulla ràpidament. Encén el llum de la cambra dormitori després de posarse la bata. Després corre la cortina. Se veu el braç de M. Wert que obre la porta del balconatge. Entra. Somriu. Deixa la cartera sobre la taula. Mira cap a la arcova on s'apaga el llum i cau el teló.)

Intermedi cinematogràfic

Apareix la visió de la taula de joc on En Albert juga amb «Niño bien», Bohemi, Empresari, Don Josep, Doctor March i altres. L'Albert pert. S'aixeca de la taula.

En altra visió apareix que beu sens mida.

En la visió següent l'Albert surt del pabelló on se suposa està instalada la sala de joc. Va borratxo. Se seu en un banc. A poc treu el rellotje, mira l'hora, amb mirada demostrant que pensa que deu estar fet el *crim;* s'aixeca i desapareix.

Epílec

La mateixa decoració. La Mary-Reyna plora tombada a la chaisse-longue

(Entra l'Albert, borratxo.)

Albert. Hola!... Es tart!

Mari. Sí...

Albert. Ells, encare jugan!

Mari. Ja l'has trovat?

Albert. Sí... He perdut els dos billets...

Mari. I jo he guanyat tot això!... *(Mostra els billets que ha deixat Míster Wert.)* Té. Ja pots estar content de la teva dóna.

Albert. Diners... I ho has fet per mí?... per mí... Amb això tindràs de tot, joies, perfums, honor... Demà el baró de Montseny podrà mirar fit a fit als seus amics... Ets una dóna! *(S'acosta a ella.)*

Mari. No t'acostis...

Albert. Deixam fer-te un petó!

Mari. Aparta!... Fas fàstic!...

Albert. Mari-Reina!...

Mari. Ja no pots estimar-me are... Ja estic prostituída... Ja no soc la teva esposa... Soc la teva renda... Ves a cercar amics, que tens la dóna guapa...

Albert La meva dona!

Mari. Ja no soc la teva dóna!... Soc una perduda!... Soc la companyera de la que tú vas vendrer... Manón!... Manón!... *(Apareix la Manón.)*

Albert. Tú!...

Mari. Anem al camí del vici!...

Manón. No. Vostè amb els seus! Jo, al bordell! Vostè lluny amb els que la estimen. Jo aquí. El noble baró de Montseny que vingui a menjar el pà de les dónes que va vendrer.

Albert. Calla!... I ets tú qui me la prens?

Manón. Jo soc la que la fa honrada.

Albert. Tú!... Tarada!... Mala dóna!... Te mataré!

Manón. Aixís... Apatxe!... Apatxe!... Ara es veu la teva noblesa!... *(L'Albert dona empenta a la seva dóna i lluita amb la Manón.)*

Mari. Socors!... Auxili!...

Albert. Mala dóna!

Manón. *(Treu un ganivet i l'espera.)* No em fas por!... T'assenya-

laré!... Vividó de dónes!... Que sempre et coneguin el teu ofici!

(Entran: l'Empressari, doctor Marc, M. Wert, Mercedes i "Niño bien".)

Manón. Miréurel... Es l'apatxe!... Es el vostre amic...! Té! *(Li dona una gavinetada a la cara.)*

Tots. Ai!! *(L'Albert queda arreconat. Alcohólic.)*

M. Wert. Vingui amb mí. *(A la Mari-Reina.)*

Mari. Amb vostè, que volia comprar-me?... No! No soc de vostè... Soc de tots!... Manón... Germana... Vina amb mí... anem ont sía... Vina amb mí... Tots tenen l'apatxe dins de l'ànima... Vividors de dónes anem a vendrens!... Apatxes... seguiu-nos a nosaltres si voleu menjar!... Per vosaltres és el nostre pà, la nostra sang i la nostra vida... Teniu... Teniu... Puà! *(Els hi llença a la cara tots els bitllets de Banc.)*

TELO

Obres publicades:

I.-El 69 muntat

Preu: 50 cèntims

II.-Papallonas d'Escenari

Preu: 50 cèntims

III.-L'hora blava del disiricte V

Preu: 40 cèntims

IV.-Un procés escandalós

Preu: 50 cèntims

V.-Els apatxes de frac

Preu: 50 cèntims

EN PREPARACIÓ:

L'INVASIO DE BÉLGICA i

EL LLIT DE LES EMPENTES